

Britannias of herstelde majesteyt

<https://hdl.handle.net/1874/23426>

BRITANNIAS
OF
HERSTELDE MAIESTEYT.
HELDEN-DICHT
door L. J. V. Bos.

100
BRITANNIAS

OF

Herstelde Majestejt,

HELDEN-DICHT,

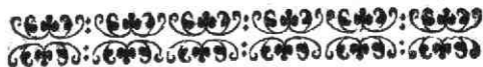
Door

L. VANDEN BOS.

TOT DORDRECHT,

By *Abraham Andriessz.*, Boeck-verkooper
by 't Stadt-huys. Anno 1661.

OPDRACHT

Aen den Ed: Achtbaren Heer,

d' Hr. ROELANT DE CARPENTIER

Schepen der Stadt Dordrecht.

MYN HEER,

DE veranderlijckhey van het geluck deses werelts is aen veel en ontalijcke voor-beelden, daer al de Geschicht-boecken vol van zijn, gebleecken; maer wy alle moeten bekennen, dat dit doorluchtige voor-beelt, het welcke wy met verwondering beleven, en met blijfchap en hoope sien, onse tijt soo aenmerckelijck maeckt, als eenige van de voorleden. De bysonderlijckhey van dit voorval, heeft de pennen van veel brave Schrijvers gaende gemaekt, die voor heenē of door de gemeene stroom van versnading vervoert, of door 'talgemeē misgevoelē, en dwaling verblint,

OPDRACHT.

of door dat groote schrick-dier van staet, het welcke die heeft kunnen doen vruchten, die alle schrick als te boven schenen gekomen te zijn, verbaest gemaectt waren, en nu dien bulleback wech genomen zijnde, hier door verschen haet, daer door versche liefde van de rijfende sonne bewogen, sich van alle kanten hebben laten hooren. Ick onder anderen heb mede derven de handt aen de ploegh slaen, om niet te hooren dat ick quaet Koninx was, hoe wel, mijn drift tot die Majesteyt voor lang wel gebleecken is. En dat noch in vaersen, daer ick geduerigh soo ongeluckigh in ben geweest, dat ick vastelick voorgenomen had, *Extremum formosa vale* te spelen, en my niet meer met de Musen te bemoeyen, die haer mijnder soo weynigh aentrecken, dat ick voor soo veel veersen, die ick den hals gebroken heb, nauwlijcks een soet gesicht heb konnen krijgen. Siet nu eens hoe veel de gemeene drift vermagh. De Geschichtschrijvers raecten aen het werck, de Poëten en Dichters in de brant, en *meus etiam anser strepit inter olores*. Ick sou my inge-
beelt

O P D R A C H T.

beelt hebben, de vloek van dese eeuw waerdigh te zijn, indien ick mede my niet had laten hooren. Een vers of twee kon mijn niet vergenoegen, ick most mijn overlang snaerloose en ontlijmde luyt weer voor den dagh halen, en op sijn Marôs (*si dijs placet*) een gesang queelen. Dit hebbe ickerven bestaen, en de werelt gemeen maken, niet steunende op de verdiensten van mijn werck, als waerdigh van soo veel doordringende oogen gesien te worden, noch, om dat ick niet versekert ben, dat de blixem van bestraffing my dreylt op te komen (ten ware ick het geluck had, door mijn geringheyt, soo veel moeytens niet waerdigh geacht te worden) maer om dat ick hoopte dat U E. E. met lauweren behangen, my van dat geweld niet soude weygeren te bevrijden. Dit is de oorzaak Achtbare Heer dat ick de vrymoedigheyt genomen hebbe, dese late geboorte aen U E. E. op te offeren, niet twijffelende of U Achtbaerheyt sal soo veel goetheyt tegen my hebben, als de bescherming van dit kleyne Werck, dat (hoe heltachtigh het daer uyt siet, even-

OPDRACHT.

wel niet machtigh is sich selven te bescher-
men) aen te nemen. Voor welcke deugt,
ick niet minder als mijn self verbinde om
voor altoos te blijven,

Wel Achtbare Heer,

U Achtbaerheys ootmoe-
dige dienaer,

L. v. B o s.

In Poemation Heroicūm

Britanniadis,

S I V E

Majestatis restauratæ

C A R O L O

Ejus nominis Secundo

Angliæ Scotiæ & Hybernæ Regi
decantatum

A Præstantissimo Viro

D. L. S I L V I O

Scholæ Dordracenæ Rectore Secun-
dario & Virgilianæ imitatione
Poesis belgicis rhythmis
incomparabili.

Virgilius redivivus adest; audite Batavi,
Sideribus Famam Terminat ille Viri.
Alter & Aneas Pietate insignis & armis
Anglia quem genuit depositumque tenet;
Fam Vates cantate sacri, cantate Britanni
Quaque fatigato fata fuere prius,
Et Patriæ turbata quies quem mordicus anxio,
Et suppressa fero libera colla jugo.
Quem postliminio reducem Domus alta parentum

Cernit, ut è Batavis Regius Hospes abit,
Carior ille suis, sicut post nubila Phœbus
Gratior apparet, distribuitque jubar:
Cui bene de populis merito tribuuntur honores;
Conspicuumque caput digna Corona tegit.
Nec sua Mervicola suspendunt pleetra Poetæ
Carminè cantarunt qui modo Regis iter,
Nec retices Cultor Musarum Silvius ardens
Pergis at Aoniis metra ligare modis.
Quum Vitam Herois tanti prius edere Belgis
Instituis, vari Principis Historiam;
Jamque Coronati Regis magnalia prodis,
Et clarum Vates Officiosus opus. (est
Principibus placuisse Viris non ultima laus
At Carolo Regi gloria major erit.

Auct̄hori & dedicatori gratulabundus P.

R. DE CARPENTIER
Urbis scabinus.

In

In publicum Actum

Londini celebrandum sub inauguratione Regis

C A R O L I

Ejus nominis Secundi

Coronâ Regnorum suorum Majestati
imponenda

*Die vigesimo tertio mensis Aprilis hujus anni
xvjC. Lxj. stilo Angliæ.*

Cujus adumbratum festum quoque
celebrabit

ANGLICANA MERCATORUM

Natio in contubernio suo Durdreghti eodem die, qui tertius erit mensis May st. Pat.

Musa Batavorum patrias nunc deseris Oras,
Et sequeris Caroli Regna beata tui.

Ito, Britannorum petis audax sidus & undas
Et mare, quod rapido pergis adire gradu.

Eia virum memora, tanto qui numine tutus
Ad Patriam potuit flectere rursus iter.

Ante per immensum tracto terræque marique,
Auchora quam Domino firma salutis erat.

Magnanimo Regi satis est prostrasse Tyrannos,
Suppliciiisque piis asseruisse caput:

Exegit Pietas hoc Regis maxima Patris:
Et tua supplicibus parcere nulla minor.

In.

*Integer admissio tibi Rex mox volvitur annus,
Quo prius elapso vix tibi cura tui est :
Et Solum conscendis Avo , Patrique sacratum
Majorumque tibi debita jura capis.
Stat manui sceptrum , Capiti sedet ampla tiara
Et gladius vastum vindicat imperium.
Nempe triplex Diadema tegit contermina regna
Regna Caledoniae quaeque Britannus habet ,
Et sua quae subjecta ferox Hybernia praestat ,
Terna Britannorum nomine conveniunt.
Hec sua dum Tamasis lustrat praecleara trophaea ,
Et Regi Carolo vota futura facit
Hoc sibi commissum narrat Turidrecht a Virago
Pignus honorificum , quo nihil orbe prius.
Merva rapit fluctus ; nunc plus sibi fidere ab undis
Visus, & erectum ferre per uda caput.
Voce repercussi sonitus penetrabilis Echo ,
Flumina fluminibus congeminare facit ,
Quippe sodalitium Nativae Gentis ab Anglis,
Annuaque exercet Sacra colenda Dei.
Da populis utrinque piis commercia stare
Mercurioque suo credere posse rates.
Sic Regum Rex summus eris. Quod poscitur, optat
Religio & sancta foedus Amicitia.*

Obsequiosus P. Idem.

d' Hr. L. VAN DEN BOS.

Op zijn E. Britannias.

DE Mantuanse Swaen op Tijbers versse Stro-
 Songh eertijts dat Oudt Rome, (men
 En vorst Octaviaen, verrukt op helden-digt,
 Haer eerdé als eē Son die't Keyserrijk verligt:
 Soo heerlijk wist dat breyn **A**eneas toght en
 Nae't leven af te malen. (dwalen
 Ghy volght des Dighters spoor, en singt hoe
 dat de Soon (troon,
 Van Karel wederom stijght op sijn Vaders
 Nae langhe ballingschap en duysent tegenspoe-
 Hoe Engelant, door 't woeden (den:
 Ten laetsté afgemat, erkent haer **W**ettig-heer,
 En buygt ootmoedigh 't lijf voor 's Konings
 voeten neer. (wonne,
 Dus toont ghy dat de **D**eugt, door rampen over-
 Blijft altijts ongeschonne (light
 In weerwil van de **N**ijt, tot dat haer glans ver-
 Weer rijst, nae tijtts verloop, en straelt in ons
 gesicht. (zanghen
 Kom **P**hœbus wilt de kroon van Maroos heldé-
 Om hoeft en hayren hanghen
 Van **D**ordreghts Dichter: maekt, maekt soo
 sijn naem bekend,
 Soo leeft hy, na sijn doodt, tot aen des werelts
 endt.

C. D. BEVERE.

Op den Selven.

Sou d'Ouden Dwael-geest nu in 't breyn nogh suyse-
bollen,

En helpen het Vernuft van menschen aen het hollen

Op 't goddeloose spoor, of God, of het Geval

Bestiert, of loopen laet des weerelts wentel-bal?

Of d'onduegt somtijts schijnt de Duegt in prang te settē

En vloeckelijck geweld d'onnooselheit te pletten.

Het is geen lossen toom ontbreydelt sonder reën:

Maer om dat Ondueght soo met ongebonde schreen,

Met voll' en losse loop de steylten op sou steygeren,

Die haer wel haest de gunst van lange rust sal weygerē,

En smijten nederwaerts met soo veel swaerder val,

Als sy in anders plaets verhoogt sat boven al.

Sie Cromwel nu eens naer, dien schrickelijcken Tijger,

Dien Korinck-moordenaer, dien Vaderlants bekryger,

Dien borger-beul, en beul van ontught en geweld,

Het reghte troetel-kint van Ondueght, voortgesteld,

Om 't gantsche Krystendom, was 't in haer maght, te
schenden,

En Godes beeltenis in Vorsten-moort van enden

Te scheuren, en van een te rijten, tot een spot

Van d'ingebooren wet en Gods gebot, die 't lot

Der septer-heers hout reyn, onnaeckbaer en gebeylight

Voor d'onderdaen, en heeft haer oock met een beveylight

Van 't hals-regt hier op aert, als houders van een leen,

Daer niemant heer af is dan 's Hemels-Heer alleen.

Heeft grootē Karel niet drye kroonen en drye throonē,

Van desen Radebout, moortdadighlijck sien boonen?

Doen hy hem soo verwoet deed jaegen door den hals

De moort-bijl op 't schavot, verwesen van een vals

By:

By-een-gerotten Raed, van moordenaers en boeven :
Ende doe by sag wel crom de dwang-staf over schroevē
Van sijne rycken in die Cromwels krauwel-vuyst.
Was doen wel een Monarch in Kristendom gehuyft,
En hooger opgevijst in top van Koninckdommen ?
Die in haer glans en pragt tot aen den Hemel glommē
Was ergens wel een Vorst gevreesder in sijn throon,
Oft die voorspoediger bescherrende sijn kroon ?
Daer tweede Karel op soo meenighmael in scherven
Sloegh sijn verstaelde vuyst, en moest ellendigh swerven
Als ballingh uyt sijn rijk, van 't een in 't anderlant,
En vont uyt vrees by Oom noch Neven onderstant.
Sie nu dees Cromwel weer vervallen uyt den hooge.
Aenschou hem in sijn hoop als Lucifer bedrogen.
Sijn eygen krooft vertrappt en van den throon geschopt,
Van die, die Vader had met eer en glans verkroopt :
En tweede Karel weer herstelt in sijnen setel,
Met 't Konincklijck gewaet dat driemaal in de ketel
Van Tyrus is gekooct, en het geheylicht gout,
Dat dryemaal sich om 't hoeft met goude ringen vout.
Sie eerste Karel nu verheerlijckt met de glansen,
Van bloedigh purpur, en robijne martel-kransen,
Ten spijt van 't boeven-schuym, uytglinstren een ligt,
Daer voor de glory self van tweede Karel swicht.
Daer voor den dwingeland, en 't schrick-dier van de
Britten,
Ten schuyl in Plutos hol loopt by den Hel-hont sitten
Met sijn verlockte schim, vol gruwel, steent, en klaegt
Van moordery, en lust tot heerschen, die hem daeght
Voor d'ontervalste Raed vā Gods regtvaerdig Oordeel.
Daer niemant door geweld, door gelt, of list heeft voor-
deel :
Maer

Maer alles wert gerecht naer waerheyt, niet na schijn,
Daer de gedaghten self volkomen kuntbaer zijn.
Terwijl sijn doode romp aen galgh of rad gehangen,
In stucken wert gekapt, in 't midden van 't verlangen.
Van Londens Borgery, van vrueghden-roep verdooft,
Om aen een muur of trans te hechten, en het hoofd
Te speeten op een pin, tot teecken aen de vroomen:
Dat onduught in het eynd sijn meesterloont, tot schroo-

men

(quaet)

En af-schrick van 't gemoet, dat swanger gaet van 't
Een broey-nest van geweld en schrickkelyck verraeft.
Soo ligt wel voor een tijt de dueght tot meerder eere.
Soo schijnt de onduegt wel in top te triomferen:
Maer tot haer grooter schant, veraghtingh, wraecken
straf,

En rolt van 's werelts gloor tot in den afgront af.
Door-lees eens 't gulde Rym van dees doorluchte bla-
Dat met dien tegen-strijt van stoffen is beladen: (dē,
Daer Vroomheyt eerst verdruckt veel grooter sleygers
op.

Daer overdwaels geweld te gront sinckt uyt den top.
Door loutert is de stof van selsaem wonder-wercken.
Daer in Gods hant aen 'troer des werelts is te merckē.
Door loutert is het rym van geest en diep verstant,
Dat nut en soetigheyt in banden t'samen spant.

C. VANDER STAËYKOLYBRANT. J. C.

In Brittaniada

D. D. L. SYLVII.

Sylvi, divinum quis te neget esse poetam,
Regem reatum dum canis?

Ingenij vires, dotesque ostendis abunde
Heroicis his versibus.

Maronem quondam sic arma virumque canentem
Videre patres Itali.

Tales, pro tanto referentur munere grates,
Quales poeta Principi,

Scilicet aternè magnum & memorabile nomen
Manebit inter posteros.

ISAAQUS BEBBER. M. D.

Ad

Ad Clarissimum Eruditissimumque
Virum,

LAMBERTUM SYLVIVM.

Quum in lucem ederet Poema suum
heroicum.

Quondam cantasti Belge miracula terre,
Cattorumque arces, stemmata Battavie,
Teuthonumque urbes, quondam coluisse Batavos,
Et pulsos nobis restituisse Choros.
Ecce; renascentes surgunt nunc foedere Muse,
Et pulchro magnum carmine surgit opus.
Nunc Carolum extollis, sed Regis maxima fata,
Prælia, fortunas, tempora, gesta notas.
Materies augusta tibi est, involvis & ostrum
Versibus, & Regum sceptræ superba canis.
Decurrunt gravibus regalia carmina dictis,
Erigis Aonias, Numina clara, Deas.
Naiades Batava, veteris pia Numina Rhæni,
Sæpe tuos numeros, & tua scripta legent.
Et vario pictam nectent de flore corollam,
Quæ pretium vestri dulce laboris erit.
Quid fulgent Sceptris Reges, hæc gloria quanta est,
A te, nunc Regum, Sceptræ, Deosque cani.

MARGARETA GODEWYCK.

OP
L. VANDEN BOSCH,

Heldendicht, &c.

Voor spoedigh is de Wijsheyt in ons duits,
O van den BOSCH! de Roomsche borst ontzooget:
Hier slaet een heit van Schrijvers meer geluits
Als mennigh volk: maer wie met vlijtigh poogen
Was uws gelijx; die onder onze lucht
Nu weér vertoont deez nieuwe en schoone vrucht:

Dees Eersteling, die *Clio*, trots van toon,
Ten Schouwburg voert, in Koninklijke laarzen,
En steekt d'aelouwe dichters na de kroon,
Met puik van stoffe, in donderende vaarzen;
Ghy hebt mijn pen tot uwen roem verplicht,
Die Hollant schenckt het eerste Heldendicht.

Ghy noopt mijn geeft met spooren, wij ik hoor
Uw Zanggodin een Heldenkeel op-zetten:
Wie Heldendicht wil zingen, volg uw spoor,
Die uit de borst nu rustigh durft trompetten,
In moeders taal, der Helden kloek bestaan;
En schrijft de Deught in zuiver Duitsche blaau.

My dunkt ik hoor alreets een Duitsche tong
Een nieuw gedicht vol wonderdaaden leezen,
Zoo braaf als oit *Horneer* of *Maro* zong,
Zoo rijk en vrent, of *Tasso* waar verreezen
In ons gewest. Zoo heerlijk geen verhaal,
Of 't bralt te meer gespelt in onze taal.

Sa lustigh dan, wie trouw aan 't vaderlandt
De duitsche tong bemint, en wien de zinnen
Ontvonken, in de Goddelijken brant
Der Poëzy! kom, om den prijs te winnen,
Om rrotsen al wat Griek of ongriek zingt,
Daar van den BOSCH gelukkig reets om dingt.

S. VAN HOOGSTRATEN.

Op den Herstelden
K A R E L
van
L. v. B o s.

AI hoor wat stem ! wie singt, in onse Beucke-
boomen,
'tHerstellen van een Vorst, by Maes en Merwe-
stroomen ?
'tIs Hollants Treur-poeët, die schrick en moor-
den hoopt
By gruwlen ! en sijn pen in 't bloedt der Helden
doopt
Van ons doorlugte eeuw; die dyamante stropfen
Aen groote halsen bint, en struykelt over koppē,
En sibbert in het bloedt van Vorsten, dat men
trapt, (kapt.
En speelt alwaer men moort, en Konings halsen
Die komt nu, als een swaen, ons oor met sangen
streelen
Van heerelijck musijck, en Goddelijcke keelen.
Eerst drong hy door dé drang tot op het moort-
schavot
Van Karel, en nu singt hy, hoe het overschot
In Karel, Karels krooft, wert heerlik by de Brittē,
En doet hem op den troon, en by de Godē sittē;
Eerst waerd' hy om de schim van 't Koninklijcke
Beeldt (speeld' :
En grooten Balling, die hem staêgh in d'ogen
Nu

Nu fingt hy die herftelt, op zege-koets en troonē,
En galmt dat deftig uyt op Vorftelijcke toonen;
En doet de werelt ftom gelijk voor 't voorhoofd
flaen;

Schoeyt op dien bravē leeft des grootē Mantuaē.
Song gene van de Ægeefche en oock Hetrufche
ftanden,

Dees fingt van Ire en Schotte en vry gevochte
Landen.

Song geen' van Ilium, dees Withals wonderwerk;
Geen' van 't Palladium, dees van Gods eygē kerk.
Geen' fingt den ondergang van Troye en Frygia-
nen,

Herftelt Anchifes Soon, en Vorftlijke Dardanen;
Dees voert in ballingschap dien aldergrootften
Soon,

Herftelt fijn Majefteyt in Vaders erfen thron.
Die dyamante spil van Gods voorwetenshappē,
Hoe draeytfe op het wit van defe Ballingshappē!
Verdient hy minder lof als 't Mantuaense dicht:
Neen Britt en Bato hem een eeuw'ge tempel
flicht.

W. V. BLYENBERGH

KLINCK.

KLINCK-DICHT,
Op het
HELDEN-DICHT

van
L. v. B O S.

Schouwt hier een Tafereel, door VAN DEN BOS
beschreven,

Van Karels ballingschap, en ramp, en tegenspoet,
En smaet, en schant, en hoon, die Majesteyt ont-
moet ;

Ja vluchten, suchtē, en sijn sorg in vrees en bevē,
Vermits hy nergens niet gerustelijk moght levē,
Door dien dat Olivier steeds dorste na sijn bloet,
Van Vyant, en van Vrient, deed schoppen met de
voet ;

Doch wert nu weēr gekroont, gesceptert, en ver-
heven !

Hoe solt en rolt de mensch, hoe draeit sijn we-
relts spil !

Doch alles, om de sond, soo als den Schepper wil.
Daerom dat Jesse-Soon voor sijnen Soon moest
sweven.

Geen Cæsar kent sijn eynt, geen Croesus sijn ge-
luk,

Alleen de Solons, wijs, verstaen haer op dat stuk.
Wat ract, in alle Staet ? leeft wel, en wilt ver-
geven.

P. v. BELLE.

OP
L. VAN DEN BOS
Britannias.

GHy die verslingert op uitheemsche en vreemde tongen,
Uw eigen wraakt, als laf, en bloot van alle praal,
Als of daar in niet schoons kon worden opgezongen:
Ei smaalt niet meer zoo vreemt op eigen moedersaal.

Hier zingt de Batavier, naar grieksche en roomsche wette,
Der Britten burgerkrijgh op aadellijke toon,
En uitt een heldentrant op dreunende trompetten,
Terwijl hy Stuart voert ten vaaderlijken troon.

Leen hier, geduldig, maar geneighde en gunstige ooren,
(Die't zingen niet verveelt) terwijl de Bostrompet
Van deeze Zangheldin zich aan de Teems laat hooren,
En bromd op't vorstlykste uit: hoe Kaarel zich geredt

Bevond uit zulk een drang van droeve neederlaagen,
Daar hy, met moed gehard, door kling en koegels streefsd,
En't puik des Aadeldoms ziet aan zijn zy ver slaagen,
Eer hy den Rijxtyran het veld gewonnen geeft;

Hoe hy zich zelven vind in bittere ballingschappen,
Uit's Vaaders Rijk en troon; hoe forsse d'winglandy
Hem laagen leit, en dringt, en poogt op't hart te trappen,
Op datze zich voor straf der strenge wraak bevry.

Hoor, hoeze juicht! wen zy den Koninglijken deegen
Den Veldtheer gord op zy, die Kaarels zy werkieft,
En hem ten zeetel woert langs spoorelooze weegen,
Daar yder was de vrees, en alle hoop verliest,

Hoe 't Rijk (nu eindelijk moe , zoo slaafs te moeten bukken
Voor dwingelanden , rots , die 't rugg en nek in treedt)
Zijn Vorst de handen kust , en doemt de schellemstukken
Die 't eertijds hier moest zien , of liever zekwer deedt.

Dus zong d' Aaloudtheid eer de dappre waapendaaden
Van Griek en Frygiaan ; dus zong wel eer Lukaan
Hoe 't Roomsche moortgeweer in burgerbloet gingk baadē,
Engaf de dootsteek zelf aan vriend en onderdaan.

Zoo zingt hier VAN DEN BOS, hoe 't Eeuwige Vermoogen
Der Vorsten Recht bewaart , der dingen beurte stiert :
Zoo recht hy Kaavel hier zijn hooge Zeegeboogen ,
Nu Londen feestdagh hout en zijne krooning viert.

A. V. GROENINGEN.

BRI-

BRITANNIAS

OF

Herstelde Majesteit,
HELDEN-DICHT.

Dick sing den Man, die vroom van inborst
 en gemoet
 Als balling swerven most te midden
 door de vloet,
 En veel op zee en landt gesmaect heeft
 en geleden,

Eer, tot voldoening, hy sijn strijt had uytgestreden.
 Door bitt'ren haet van die sijns Vaders-bloet vergoot,
 En op den Soon de wrock vervolghde na sijn doot :
 Tot dat den hemel wars van soo veel moeylichheden,
 Het Vaderlycke Gout sijn hayren deed bekleeden.
 Ghy die daer boven sit en siet op 't aerdsche dal,
 En stiert met handen selfs het hachelijckst-geval,
 Die vaeck de hooghmoet doet de nedrigheyt verdruckē,
 Om weer den schender van sijn zetel af te rucken,
 Die voor een wijt beschout dat gansch de aert beschreyt
 Tot dat ghy vaerdigh hebt de straf die ghy bereyt :
 Stiert ghy, die 't al bestiert, mijn pen en mijn vermogen,
 En laet voor dese reys mijn ader niet verdrogen.
 En ghy, die door geval noch door ellend verbluft,
 Soo dik de aendacht waert van mijn beknopt vernuft,

B

Wan-

Wanneer ick afgemat u kommer te beschreyen
 Mijn pen verlof gaf in u jammer te gaen weyen.
 Ghy, segh ick, die om hoogh in hooge glory praelt,
 En met een gunstigh oogh u kroonen overstraelt,
 En overlang bekoort door een geluckigh leven,
 Soo swaren bloet-schult sulck een bloet-hont kont ver-
 geven.

Ghy, soo der aenwas is aen't geen dat ghy geniet,
 Vermeert u Hemels met het aerts dat ghy hier siet,
 En helpt nu afgehoopt na sulck verloop der dingen,
 Een eeuwigh Choor-geslanck u Godt ter eeren singen.
 En ghy doorluchtigh Vorst, verwinnaer in't gelijk.
 Een erf in's Vaders Ramp, een erf in's Vaders Rijk.
 Nadat ghy afgetobt en hier en daer gesmeten,
 De nijt belacht met al haer tanden stomp gebeten.
 Ontfangt dit Rouw-gedigt, dat u mijn penne schenkt,
 En soo ghy reets vereelt in leet, noch leet gedenkt,
 En sonder afkeer siet die jammerlijcke stonden,
 Laet dit een plaester zijn voor u bedroefde wonden.

De haet had uyt-gewoet, en't ongevalligh Rot
 Haer bloetdorst half gelescht op't Koninklyk scharot,
 Daer Karel op't bevel van willen en van moeten
 Leyt 't Koninklyke-hoofst sijn vyandt voor de voeten,
 En schonk aen Godt een ziel, die't leet niet ongewoon,
 Min met sich selfs, als was bekommert met den Soon.
 Wanneer ten overvloet om wraek geen plaets te gevē,
 De haet vervolgt al'tgeē noch Stuarts was in't leven.
 De eerste woede viel, van dit verblindend vuer,
 Op Schotlandt haer wel haest getemde na-gebuer,

Dat juist uyt na-berouw, en wijs³ naer euvle daden
 Den Soon ontving als hy den Vader hadt verraden;
 En rust niet voor hy sagh, in spijt van 't ongelijk.
 Den Schot haer onderdaen, en Karel uyt sijn rijk.
 Een ander noch te na, hoewel door zee gescheyen,
 (Misschien soo vaerdig niet den dwingelant te vleyen,
 Of al te nau verknocht aen dat doorluchtigh zaet,
 Dat hoe getrapt noch keur van spruyten na sich laet)
 Kreegh lacken op den hals, en 't wijl hy sit benepen.
 Siet heele vlooten na sijns susters kusten slepen,
 En eer hy vyandt kende of sich voor vyandt hoed:
 Siet vast den vyandt reeds in 't midden van sijn goet.
 Hy woet op 't laetst en woelt, toont bijster klacuw en
 tanden,

De buyt is weg, de wraek verkeert in smaet en schande.
 Philips was wel bedacht, die daer hy had verkeert,
 Hoe bot van volck, nochtans die strecken had geleert.
 'Tgeen al de werelt vloecht, om onheyl mis te steeken,
 Als of hy Godt waer aen te bidden en te smeeken,
 En stelt het aldereerst, de Christenheyt tot hoon,
 Den Vorst in 't ongelijk, den afgodt op den Throon,
 Maer siet in 't kort, als al sijn vrees scheen uytgebannē
 Sijn groote vriendt met sijn erf-vyandt aengespannen.
 En uyt sijn handt geruckt, hoe vinnigh dat hy woedt.
 'Tgeen Hollandt eertijds was een doren in de voet.

Dus ginck het radt sijn gank en 't onheyl op sijn pas.
 Terwijl d'ontersfde uyt al sijn welvaert ballinck was,
 En sich versterkte, hoe swaer hem 'tleet valt te verdurē
 Noch eenmael aen te sien wat min rampsaligh uren.

Vol hoop dat hy die noyt vertreckt of sterckt de wrack,
 Noch eenmael wreecken sou sijn ongewroocken saeck.

't Was nacht en alles was in soete slaep en rust,
 En by die daer het Noort besloockt de Britsche kust,
 (Een Edel Lant-voogt van oneedle en dorprelieden)
 De palen sluyt van sijn bevelen en gebieden,
 Lach door de sachte rust getemt en afgemat,
 En werckte al sluymrend uyt de trouw die hem besat,
 Wanneer, so alst gesternt verflaud' en sloeg aë't quijnē
 Des grootē Karels geest, quam voor sijn bed verschijnē.
 Niet soo hy eertijts sat omringt met pronck en staet,
 Verziert met deught veel meer als Konincklijk gewaet,
 Daer by sijn wetten gaf en Godts dienst maet en regel,
 En druckte aen billickheyt sijn Konincklijke zegel.
 Maer soo als hem dien dagh, die droeve en swartē dag,
 Een Hooft onthooft voor soo veel duysend zielen sagh,
 Een schouwspel (laes!) voor sijn verbolgen onderdanē,
 't Geen heel de werelt stont op sulck een vloet van tranē,
 Het hayr was door sijn bloet geheel deur weykt en nat,
 Sijn Konincklijke Borst besprenckelt en bespat
 Met dat doorluchtigh sap, dat, nu soo niet vergoten,
 In eeuwigheyt niet magh genoeghsaem zyn genoot en.
 't Hooft stont daer 't eertijts stont, eer 't met de voet
 gedruckt,
 Voor sulck en Altaer van Godts schennis had gebuckt,
 Alleen, een droeve streeck, die 't purper wou gelijkē,
 Wees 't snoodse vonnis aen dat oyt gerecht kon strijkē.
 Dus opent hy sijn mont: doorluchtigh Oorloghs-helt,
 Geschickte redder van 't nootschickelijck gewelt,

Geefs

Geeft gy noch plaets aē rust, daer d'onrust is aē'twoedē
 Laet gy dus lang vergeefs mijn droeve wondē bloedē:
 Laet gy dus lang vergeefs mijn onderdaen in smart,
 Mijn Karel noch door rouw benepen aen sijn hart?
 't Rjck sucht na troost, en voelt mijn jammer met
 erbarmen,

En streckt al swijgende ten Hemel op haer armen,
 En lijdt maer al te lang met treurigh ongedult,
 Ick voor mijn doot had' al betaling van mijn schult.
 Detijt is al voor-by, de tijt is al verstreucken,
 Van God tot straf bestemt, van sesmael-hondert weekē.
 Een beter dageraet lacht nu de Britten toe,
 Hy die de roede gaf, is nu het straffen moe.
 Op op, dat swaert waer voor u vyandt placht te leven,
 Gort aen de zy, door u moet Karel weder leven.
 Uyt had hy en verduween. maer Monck dus aengerant
 Ontbond de slaep, en liet het sluymrigh Ledekant,
 En sagh vast om hem heen met half onloooken oogen,
 Na Karel, nu te ver uyt sijn gesicht vervolgen.
 Zijt gy dat (riep hy uyt) o flam-pronck van Ferguys!
 Staets-Martelaer van dat Rampsaligh Suarts huys!
 Komt ghy noch segenen daer 't passen sou te vloecken,
 En tot soo grooten dienst u dienaer self versoecken?
 Hoort, soo gy noch misschien ront som my kenen sweeft,
 Soo lang mijn bloet sich rept dat in mijn aders leeft,
 Soo lang de ziel sich schickt mijn leden te bewoonen,
 Sal icken redder zijn van u vervreemde kroonen.
 Dus sprack hy nat bedouwt van tranen en van sweet,
 Den daeg' raet onderdies verschuyft het bruyne kleet

Van d'akelige nacht en deed ontrent de kimmien
 Een gloeyend wit in 't oost, dē dag tot voorbooglimmē,
 'Tbosch rept sich en vervult met een verbeugt geschal,
 Als 't pluym-gediert ontwaekt het schaduw-ryke dal,
 'Tgeen 't laetst aen 't dagen nauw de slaep-sucht kon
 versetten.

Waer op ter stont een klank van trommē en trompettē,
 Die tot een nieuwe tocht het sluymend heyr ontseyt,
 Een ongewone schrick door 't lant in 't ronde spreyt.
 Al't krijghs-volck veel te lang in ledigheyt begraven
 Raectt yligh op de been, de moed'ge Kleppers draven
 Elck onder sijn banier, en 't heyr groeyt vaerdigh aen.
 Een stil gemommel loopt terwijl van vaen tot vaen.
 Wat onraet dus het heyr ten Oorlogh magh bereyen,
 Waer heē den tocht leyt, na wat vyant, waer bescheyē.
 Den eene seydt het rijk is gantsch in rep en roer,
 Vorst Karel is in 't lant, den Burger en den Boer
 Sijn vaerdig in 't geweer, en Eng'lant slaet aē 't muytē,
 En onsen Velt-heer gaet by tijts den inbreuck sluyten.
 't Kost Londen, seydt daer op een tweede, die den buyt
 Al deelde, een ander sloeg een andre gisinguyt. (dē,
 Terwijl gaet Monk sijn gank, en voert sijn oorlogsluy-
 Alwaer de Tweede scheyt het Noorden van het Zuydē,
 Recht Eng'lant in, en volgt sijn voorspoet op het spoor.
 Met meer geluck en heyl, als eenen tyt te voor,
 Vorst Karel onder stont, dieter onsael'ger uren
 ('Tgeē Schotlant wel, maer by op 't meeste most besurē,
 Een stercker stutsel vand als hy sich voor liet staen)
 En vyant in de plaets van trouw en onderdaen,

Als

Als juist die vesting die hem 't eerst was toegefallen,
 Een schouw-plaets en begin wiert van sijn ongevallen.
 De plaets tuyght noch wat bloet daer weer-spalt heeft
 gestort,

Hoe Karel niet vergeefs den blancken degen gordt,
 Maer selfs in weerwil van de dartle luck Godinne,
 Al vluchtende vermocht sijn vyant t'overwinnen.
 Het blakende gebeent roept noch om bitt're wraeck,
 En smeect den Hemel self tot gunst van Karels saeck.
 Daer staet noch tot gieraet en eere van de bosschen
 Die Eyck, geschapen om een Koninck te verlossen,
 Als d'eedle vluchtelingh gevollight op het spoor.
 Sijn vyant en sich selfs in dit paleys verloor,
 En graetiger beklom die eer van bosch en dalen,
 Als immermeer de pracht van Konincklijke zalen.
 Leeflang, o waerde Stam, en of u sap verdwijnt,
 Een sulck een Sonne wensch ick dat u top beschijnt,
 Die 't hout dat even schijnt het laet sie blat te geven,
 In nieuwe groente weer doet leven en herleven.
 Al wat voor godsheyt in de groene schaduw woont,
 Wens door u jeugdig loof, ter schuyl te zijn gekroont,
 Dat self den Lauwer-boom, soo hoogh geacht by tyen,
 En Pallas oly-stam u glory moet benijen.

Een werelt t' saem gerot uyt Dorpen en uyt Steen,
 Ontmoet en groet den Helt met smeecten en gebeent,
 En bid (of Karels naem mi schie dē man mogt smartē)
 't Bekommerde Engelant, haer jammer te bebarnten,
 En door 't geweer dat hem den Hemel geeft in hant,
 De wondt te heelen van 't verdruckte vaderlant.

Om weer te smaecten als 't gesmaeckt is van te voren.
 Het goet en 't soet dat (laes!) noch is en blijft verlore.
 De Faem loopt onder dies het gantsche lant in 't ront,
 En spreekt van dese tocht uyt meer als eenen mont,
 En helpt in korter tijt als oyt gedacht sou meenen,
 Het gantsche lant in roer, en Londen op de beenen.
 't Volck woelt stracx overhoop, en schijnt berooft van
 reen,

Onseecker of door hoop of meer door vrees bestreen,
 En weet nau of het heeft te luychen of te suchten,
 Of 't uyt te wachten, of met huys met al te vluchten:
 Niet min is 't huys ont stelt, dat hoe het zich behaecht,
 Niet als dē blootē naem van Englants hooghey draegt
 En uyt het stof tot 's Lants bestiering op getoogen,
 't Bedrogen volck leert sien met half geloocken oogen.
 Het woelter over hoop in twisten en geschil,
 Elck maect een nieuwe wet en regel van sijn wil.
 Dees roept mē sal ter stont met macht de grensē sluytē,
 En 't Schotsche-heyr by tijts in sijnen optocht sluyten,
 En schutten voor den dam, dien uytgelaten vloet.
 Een ander wil men sal hem senden in 't gemoet,
 Die van sijn aenwank eysch dē Veltheer gront en redē,
 Eer dat men onbedacht gaet tot de wapens treden,
 Dit dringt het deur, en soo geraden soo gedaen,
 Recht als men dickmaels fiet den ruymen Oceaan,
 Bestoockt en aengetaft door uytgelaten buyen,
 Terwijl dē Noordenwint het Oost, het West en 't Zuyen
 Ten oorlogh daegt, en leyt de kamp-plaets op het meyr,
 Nu hier dan weder daer gedrongen heen en weer,

Majestejt.

9

Nu om de Zuyd' dan weer na't Noordē toe gedreven,
 Onseecker wie het heeft de eer van't spel te geven,
 Tot dat op't laetst, die't werk op't heest heeft aengevat
 De prijs behaelt en leyt syn wraeckers in de mat.
 Soo wast hier oock gestelt. men sluyt dan op't versoeten
 En veerdicht Boden af den Velt-heer te ontmoeten.
 't Heyr treckt terwijl vast aen, en nadert even dicht,
 En krijgt de Hoofst-stadt reeds van verren in't gesicht,
 (Dat trotse Londen, nu in jammer en in treuren,
 Maer oyt gewoon het hoofd ten Hemel op te beuren,
 In pronck gewaet gelijck een Konincklijke stad,
 Als Karel Jacobs Soon haer hoogen stoel besat,
 En gantsch de werelt gaf syn trouw en gunst by poosen,
 En 't hoofd deed bucken voor syn Lelyen en Roosen.
 Eer't heylooseedt-gespan genoopt door min tot slaet,
 Sijn heer ontseyde, en sich verschuldigde aen verract,
 En voorts een werck bestond, te rouw om't overpeysen
 Dat toent ten tweedemaal de Son te rugh deed' deysen)
 Wanneer hem toe quam juyst daer 't heyr syn rust-
 plaets vand

Van En'glants Ov'righeyt al meer als een Gesant,
 Van wie hy, die de last bevolen was te spreekken
 Met dese woorden ginck de Hoflijckheden breecken.
 Den Raet, die yeder voor ons Opper-hoogheyt kent,
 Ten minsten die geen tucht noch hoeft is ongewent,
 Send ons tot u, om u met seden af te vragen,
 Hoe dat het tusschen u en tusschen haer sal dagen,
 Wat hier den Velt-heer soekt wat vreed of wat geweld,
 En waerom hy dit heyr haer onder oogen stelt.

'T is verre van ons hoop, en verre van ons vreesen
 Dat u beproefde deught soo hoogh gestelt voor desen
 Sou dencken om het oogh te wenden nae verraet,
 Of hinder wercken aen 't belangh van dese staet.
 Maer of dit alles was vervreemt van ons gedachten,
 't Volck is onseker wat het heeft van u te wachten:
 Waer toe dit Oorloghs-heyr is op de been gebracht,
 Haer (doch niet buyten ree) vermoed'lijk en verdacht.
 Voldoet ons twijffel, laet ons u belangen hooren,
 Dus by: en Monck daer op, die Edel is geboren,
 Vang niet onedels aen, geëschelm-stuk kent mijn hant,
 En snode dorperheyt is ver van mijn verstant,
 't Swaert dat ik gorde op zy sal 't vaderlant beschermē,
 En die gerechtight is, vind steun aen dees mijn ermen.
 Gaet heen dan Mannē, segt u Meesters, uyt mijn mont,
 'Ten is geëvyantschap noch breuke van 't verbont (tē,
 Dat my dus herwaers jaegt, wat ook het volk mag dug-
 Maer trouw en yver; dat geen ziel besta te vluchten,
 Noch wijcke een voet van huys, en soo ghy my gelooft,
 Geëhair sal door mijn volk gekrenkt zijn op haer hoof
 Uyt had hy, en liet weer sijn volk ten tocht bereyden,
 En de Gesanten met voldoening van hem scheyden.
 Dus nadert hy de Stadt en treckt ter poorten in,
 Verwelkomt door een stoet van hof en staets. gesin,
 Recht daer den rijcke Teems de strant schuert met
 haer baren,
 En slechts door minder slagh van kielen wort bevaren,
 Na dat haer snelheyt kust verdroeg aen hout en steen,
 En in gebroken is door darrigh zuylen heen.

'T volck

'T volck over hoop alleen vernoegt sich met beschouwē,
 Ten minsten die de sorg niet dwingt het huys te houwē,
 En siet de troepen aen, en die de troepen leydt,
 Geeft eere geeft ontsagh, om dat de schrick het seyt.
 Elck mont is stom, als die geen vrees belet te spreken,
 En moedig schijnen wil met kelen op te steken.
 Veel sijnder evenwel van 't plonder grauw dat graegh
 Op ruyten, niet soo lief als d'hooghste Burger plaegh,
 Sach aengaen, met den een op d'ander los te breken,
 Om daer sijn handen oock met voordeel in te steken.
 Maer die 't verlies benaut treckt sich de saeck te naer,
 En leest sijn noot-lot uyt den Velt-heer sijn gebaer.
 Dees druyft den genen vrees, hier hoort men suchten
 steenen,

Een ander hoopt en siet sijn hoop ter stont verdwenen.
 Elk raemt na sijn verstant, en meent het schort niet veel
 Maer dat de waerheyt trest is ver het minste deel.
 Soodanigh stont het met den Velt-heer te ontfangen,
 Maer droeve Burgery, wat harten leet, wat prangen,
 Beklemde u koude borst, onstelde u droef gemoet,
 Wanneer ghy kortlings saegt u poorten onder voet,
 Het ysere gespan, geweert van uwe straten,
 U Koningblijcke beurs een loop-plaets van Soldaten,
 U gantsche Stadt beset met dick vernieuwe wacht,
 Niet als eē bloet-bad, niet als moort den naeste nacht?
 Wast toen geen proeven van u trouweloofse vruchten,
 En tijt (daer gy, wanner het tijt was om te suchten
 U spaende van getraen, op Karels droeve moort,
 Door ick en weet wat glants van vryheyt dus bekoort)

U vryheydt en u staet met woorden te beweenen,

En te gedencken u verloren roem voorhenen?

Wast toe geen tijdt u Rouw te uyten in gebaer,

U onbedachtbeydt te verhalen op u hayr,

U diere panden, onder 't suchten, onder 't kermen,

Als voor de laetste reys te kussen en t'omermen?

Maer recht als storm en wint, met bulderend gerucht,

Dengantschen nacht ontrufft de zee, de aerdt, de lucht,

Tot dat ten eynde van soo fluere en guere vlagen

Den lang verwachten dagh komt heugh'lijck op te
dagen,

En door een blijder schijn die troost en hope stijft,

Het ontweer van de lucht, en rouw van 't harte drijft,

Soo wast oock hier gestelt; wanneer men sach bekleeden

Hun eerste plaetse de voorheen verstootten leden,

Die, licht te seer geneyght tot 's Konincks hooge recht,

Het heylloos bloet-verbont hun sit-plaets had ontsegh't;

En 't op-geworpen rot t'onsuyver van gemeten

Weer op haer beurt, van al haer hoogheyt afgesmeten.

Na dat sy veel te lanck tot eygen baet en nut

Den Borger hadden, en 's Lants schat-kist uytgeput,

Om soo door dit begin een ruymen wegh te banen,

Tot hulp van Karel, en tot troost der onderdanen.

Den Opper-vooght, terwijl van hemel, aerdt en hel

Had voor sijn throon gedaegt sijn hoofd-bood Raphael,

D'aerts-Engel oyt de troost der afgeleefde vad'ren,

(Tzy dat hy Hagars soon, met versch ontsprongē adre,

Het bygend hart verquikt, of volgt van land tot land,

Tobias Jonge Soon, en d' oude Bied de hand,

Om door verborgen kracht van 't zee geswerm te heele
 De droeve duysternis, van sijn betrocken scheelen)
 Gaet seyt, die Grootte, daelt op 's werelts bodem neer,
 Daer gy van my geschickt tot hulp en troost wel eer
 Van mijn gesalfde, reed te bucken voor het woeden
 Des volcks, sijn angstig hart op 't uysterst kost behoede
 En troosten in sijn leedt dien langen droeven nacht,
 En met u herwaerts weer de Maeght Astrea bracht.
 'T gespuys des afgronts, om dat Babel op te bouwen,
 Heeft daer nu lang genoeg gewoelt en huys-gehouwe,
 Verdrijft dat snood' gedrocht, elck na sijn eygen wijk,
 En geeft een ander lucht aen 't afgesloofde ryck.
 Dus sprack den Hemel vooght en heeft daer mee ge-
 swegen,
 En Raphael is flux naer onderen gesegen,
 Omringht met Godtlijk licht en ongemeene glants,
 Een blinckende helm bedekt sijn schedels goude krans,
 Sijn rechter sweyt het swaert, dat vyerig aen het blake
 Een slach-boom voor den hof van Eden uyt kost maken
 Als 't onbedacht gesnoep van Adam en sijn bruyt,
 Het Ionge paer verjoeg vol schaemt den Lust-hof uyt.
 Sijn slincker torst het schilt, waer met voor dese tijden
 Als onder velt-heer hy den afval ginck bestrijden,
 En dreef het muytend' heyr, verbijstert in haer wit,
 Na 't onder-aertsch van uyt het hemelsche besit.
 Dus daelt hy neer en snijd, op 't wincken van een ooge,
 De tien kristallen, daer den schutter met sijn booge
 Den steen-bock jaegt, op 't naest der Zuyder Sonne keer
 Op d'uyterste afwijck van de kleyne en groote Beer,

En laet ter ſlinker-hant het Scorpioen ſlaen blaken,
 Ter rechter'tvliegend ros, wiens hoef de weg kon makē
 Voor't heyligh Aganip, dat niemants tong beſproeyt,
 Op wiens vergode kruyn geen Lauwer loof en bloeyt.
 Verſelt met haer die noch voor't monſter ſchijnt te
 En haren Perſeus van verre te beſuchte; (duchten
 Die met het ſlangig hoofd noch aen den Hemel ſwiert,
 En't ſwaert geheven heeft voor't nakend zee-gediert.
 Om hoog vertoont ſich noch dien Cycnus als in't leven
 Wiens huyt geen ſtale punt oyt doorgank heeft gegeve,
 Soo als hy ſich het ſwaert van Peleus neef onttoogh,
 En met ſijn wiecken na den hoogen Hemel vloogh.
 Een nieuw gesternt, noch noyt gewoon het ront te ciere,
 Noch noyt bekend aen't oog der kunſtige Arabieren,
 Tot teecken dat noyt ſael die ſpieren quet ſen dorſt,
 Vergiert voor eeuwig ſijn geſtreckte en ſuyvre borſt.
 Saturnus blauw van nijt beſchout hem van ter zijden,
 Maer Godt-Iupijn, die ſich met Venus gaet verblijde,
 En Mavors ongetemt ſijn huys en hof ontſeyt,
 Begroet en eert in hem de hoogſte Majeſteyt.
 En Maias ſoon, gewoon den hovelinck te maken,
 Brengt verſchen dauw, en net den Engel, tegen't blakē
 Van't vyer dat noch aldaer om hoog ſijn plaets beſlaet,
 Sint dat Apollos Soon beſtond die over daet,
 Van Vaders gulde-koets een ronden dagh te mennen,
 En't gantſche ront alſoo wel na in d'aſch te wennen,
 'T geen d'aerde nat van ſweet een kouw joegh op de
 borſt,
 En't vruchtbaer Libia noch ſterven doet van dorſt.

Ten laetsten daelt hy af na 't middel-punt der dingen,
 En fiet nu reets van veer de darile Thetis springen,
 Aen d'oever daer Neptuyn sich in sijn stadt verlust,
 En Adria met smart Europa stelt in rust,
 Wyl't heyr van Ottoman sijn kracht spilt op de bare,
 En te vergeefs ontvouwt sijn bloedge Wassenaren.
 In't Westen fiet hy stilt, dat vaert den Engel seer,
 Het Westen soo verwoet in dolle krijg wel eer,
 Dat noch de Seyne noch de Hebrus met haer sessen
 Niet machtigh schenen sulck een dolle vlam te lessen,
 Dat nu gemeen belang, op heymelijck verdragh,
 Den lang gewenschte en noyt te recht gesochten dagh
 Van rust belevyn doet, om na verloop van Iaren
 Weer op een and're wijs hun ysre vuyst te paren.
 In't Noorden fiet hy noch de kielen op de ree,
 'Theyr weder-sijts in't Stael, de Leeuw als vooght
 ter Zee,

Den vluggen Beyr den Muyl al brullende te teuglen,
 En hem te met een veer te rucken uyt sijn vleuglen,
 En meend het stonter noch in volle rep en roer,
 Maer als hy Mavors sagh, die oostwaert over voer,
 Voor sien met vyer en stael en blixem in sijn oogen,
 In plaets van Rossen door twee wolven voort getogen,
 Om op te komen eer de tijt hun yver blus,
 Den dappre Polen, of den ongerusten Rus,
 Of om den Adelaer een Heyr-tocht af te vergen,
 Den Turck t'ontseggen het besit van Sevenbergen.
 Vernam hy dat oock daer den krijgh gebracht ten end,
 En Karels dwarrel wiel in d'assche was gewend.

Ten laet sien soegh hy 't oog na d'afgesloofde strandē,
 Dus lang verbittert op haer eygen ingewanden,
 Op 't krydigh Brittenland dat noyt te rust en lagh,
 Sint sy haer self onthooft in haren Stuard sagh,
 En siet niet sonder schrick haer als een Ethna roockē,
 Ia heel den afgrondt als tot woeden uytgebroocken,
 De boose twist al veel te vruchtbaer in geschil
 Is noch al even seer in 't wercken en op den tril.
 En zaeyt aen alle kant haer Adders die vast pijpen,
 Om vrucht te winnen als dat zaet begint te rijpen,
 De schijn-deught op gesmuckt, en overdadigh net,
 Bestreucken voor het oogh met camfer geblancket,
 Bekleed met Gods-dienst breet en heerelyk van somen,
 En 't lamfer van bedrogh om gierlijck uyt te komen,
 Treed vast met stillen tret de straten op en neer,
 En preeckt het volck vast in een af-keer van haer heer,
 En weet met sachter naem 't gemeen verdriet te noemē,
 En met de vryheyt 't recht van selen te verbloemen.
 Gints gaet de staet-sucht breet en meerder als verwoet,
 Doopt vast haer moort-geweer in 't adelycke bloet,
 Trapt over doode le'en, en Vorstelycke lijcken,
 Om met het roof-goet vast haer schatkist te verrijcken,
 Terwijl de vryheyt slechts met enckel eelt geschoeyt,
 Haer volght uyt dwang, soo se aen haer gordel gaet ge-
 boeyt.

De valsche Maer die staeg met leugens vult de ooren,
 Sit vast en blaest op 't hoogst van Pauls glazen toren.
 En sroyt haer logentael, gepronkt met schijnbaerheēn,
 In 't midden van de nacht door al de daecken heen,
Die

Die 'tbreyen der menschen voorts al slapende vermoeyē,
 En 's morgens met den dag in lengte en diepte groeyen,
 Tot dat het gantsch begriep sich heel belogend siet,
 En tot een vroegh-kost elck sijn deel daer van geniet,
 'Tgeen alsoo haest het rijt door 't tochtigh bloet en arē,
 Niet laet terstont in 't hart haer snood vergifte barē,
 De haet met moort geweer, maekt gints een ruyme baē.
 En volghet de bittere nijt alwoedend achter aen,
 Die 't hart knaeght dat het bloet haer afdruypt langs
 de wangen,

En vry niet karigh is in 't stroyen van haer slangen,
 Daer gaet bedrogh verselt met door-getrocken list
 En sleept vast huys en hof met loofsheydt in de kist,
 Om tot haer eygen slaet aldus den wegh te banen,
 En vet te worden door het bloet der onderdanen.
 Mistrouwē doots van schrik loopt angstig heē en weer,
 En schreumigh voor een bladt, of 't rijzen van een veer,
 Slaet 't hooft geduerig om als vol van quaet beduchtē,
 En doet haer best om self haer schaduw te ontvluchten.
 T'wyl blinden yver woelt met ongemeene kracht,
 Nu laeckt dat yder prijst, nu prijst dat elck veracht.
 Dit spel sach Raphael vast aen van uyt den hooge,
 Daer buyten het bereyck van sterffelijcke oogen,
 Hy aen de wolken sweeft en 't vlercken dragend' hout,
 Op wiecken van Asuer, van purper en van gout,
 Den Adelaer gelijk die in de hooght verheven,
 Het aen in 't ooghe heeft, en den aenval dreygt te geven,
 Soo haest het schouw gediert sich beter open stelt,
 En hem den toeganck geeft in 't ruyme en vlacke velt,
 Blijft

Blijft onderwijl om hoog, en vol van heet verlangen,
 In 't midden van de lucht op sijne vleugels hangen,
 Gedragen van de wint die 't dons vast onderschept,
 En ophout sonder dat hy veer of wiecke rept.

Soo hielt sich d'Engel, tot hy, eyndelyck van boven,
 Gelyck een blixem na beneden komt gestoven,
 Recht als de hemel 'snachts sijn vyerge dampē schiet,
 Die door haer schielijck licht verschriccken die het siet;

En grijpende sijn swaert gaet aendoen op het lesten
 En dagen tot den strijt dees onder-aertsche pesten.

Vervloecte, seyt hy, die voor u den afgront hout,
 Verwaete grouwelen, wat woeden maect u stout

Dus buyten 't hoogh bevel u boose drift te stellen,
 En daer 't u niet en past d'onnossele te quellen?

Hebt ghy nu lang genoegh ten ongunst van u heer,
 Den mensch tot strafgedraeft de werelt op en neer,

Dat ghy het alles, tijdt en stond geeft om te rusten,
 Om in dit eyland eens u boosheyt te verlusten.

Is u wraeck-gierigheyt op 't lest noch niet versaet,
 Noch uwe spijt voldaan, van 't uytgebracht verraet,

Toen hoger-drift, en kracht van Goddelijke handen
 Maect' u besteken moort soo tijdelick tot schanden?

Wast daerom dat ick sag die brant in 't west verkoelt,
 De muytende Cosack in rust en uytgewoelt,

Den Noortschen Frederick op 't laetst sijn Adem
 scheppen,

'T ziel-toogend rijck bedaert, te met sijn vinnē reppē.
 Den Roomschen-stoel in rust; en Rome vry van vrees,

Door 't schoon verdrag gemaect met hare Ferrarees,

Savoyen loof gemoort, de Switfers 't saem verdragen,
 Op dat gy met gemak den Engelsman mocht plagen?
 Pakt u van hier dat u den hoogen blixem schent,
 En pleegt u boosheit daer gy 't plegen zijt gewent,
 Ten zy gy soeckt, met u moetwilligh te beschermen,
 Ten tweedemaal de kracht te proeven van mijn ermen:
 Uyt had hy, en vaert toe als d' Havick op een roef,
 Op 't helich gespuys, dat vol verbaestheit van hem sloef
 En elck sijns weegs, waer heen de schrick haer scheen
 te vergen,

De vlucht nam om sich voor dat aenschijn te verbergē.
 Recht als de Noorde met de Ooste-wint gepaert,
 In 't afgaen van de tijt op 't wout haer krachten baert,
 Doet door de tacken heen haer buyen vinnigh snuyven,
 Dat wijt en zijt in 't rond de dorre bladren sluyven.
 Die swevende op de wint, ten eynde van haer val
 Na duysend keeren sich versaemen in het dal.
 Soo was het hier gestelt, elck pakt sich uyt den oogen,
 En sluyten sich den wegh door 't yveren en poogen,
 Den een den ander drijft, en voort stout tot den loop,
 En werpt sich self en sijn gesellen overhoop. (komen
 Elck kiest sijn wegh, waer langs hy herwaerts is ge-
 Den eenen na Parijs, den anderen na Romē,
 Dees na den Rijcken Taeg, die vrucht'bre streke lants,
 Die na den Bosphorus en d'oever van Bysants.
 Als soo veel pesten om die op haer beurt te quellen,
 En by verloop van tijdt het al in roer te stellen.
 Nau was dit snood gespuys gedreven op de vlucht,
 Of Engelandt ont fing ter stont een andre lucht,

Sulck als in May-tijt doet het levend purper bloesen,
 Op geur'ge bladeren, van roode en bleecke rosen,
 Waer door, al wat voor heen berooft en weduw staet,
 In nieuwe vrugtbaerheyt haer teelt sche schoot ontlaet,
 Die nieuwe adem stort, en 't leven self kan stieren,
 In zaet, in boom-gewas, en leveloose dieren.

Een klaerder licht bestraelt het eylant van om hoogh,
 En lant, en volck siet nu heel uyt een ander oogh.

Nu vint men 't geen voorheen en lange was te soecken,
 Nu durft men 't out bestaen erkennen en vervloecken;
 Nu keurt een beter keur de dwalingh voor gebreck,
 En yeder siet sich met het jock-hout op den neck.

Men mort, in 't eerst en uyt al morrend' sijn gedachtē,
 Dat morrē groeyt in 't end' tot stemmē en tot klachtē,

Men roept om troost om hulp, en vint 'et by der handt,
 En 't eylant siet van veer haer heyl aen 't vaste lant.

Elck roept om Karel en beweent sijn treurigh dwalen,
 En schrickt nu niet sijn leet en jammer op te halen,

Die roemt sijn brave geest, en die sijn Edel bloet,
 En Karel is 't die nu voor Karel spelen moet.

Ellendigh volck zijt ghy dan eynd'lijck moe bedrogen,
 Siet ghy op 't laetst gelicht de schellen van u oogen,

Is u verstant ontwolckt en 't quaet ten eynde straf,
 Soo siet op hem die u soo grooten segen gaf.

Gevaerlijck is het quaet, daer krachten zijn verstorvē,
 Dat eerst gemerckt wort als het vleesch al is verdor-
 ven.

En dwaes is hy die 't in 't begin niet wederstaet,
 En roept om baet en hulp wanneer het is te laet.

Maer

Maer noch is 't tijt met u om dese smart te stillen,
Zijt ghy slechts vroet genoegh u eygen heyl te willen.

Terwijl was Monck te gast en vrolijk op 't onthael
Van d'hooge en lagen Raet in Londens gulde zael,
Daer onder het bancket, en 't schuymen van de dronken
Tot opset van 't vermaeck de blijde stemmen kloncken.
Een yeder was vol vreught te sien haer rust herstelt,
En 't arme volck bevrijdt van 't lastige geweldt.
't Spel wiert vast op sijn best, en yeder kaeck aen 't
blosen,

Elk voorhoofst uyt de kreuck, en d'inborst aē het losen.
De gantsche zael vol vreught, de tafel vol geschal,
Daer 't boerten by de spijs en 't lachen had sijn val.
Maer d'Harper Musidoor, op 't raken van sijn snaren,
Bracht stilt in dit gejoel, en deed' sijn stemme paren,
Met 't ritsten van sijn tuyg dat konstig d'ooren streelt,
En tochten van de ziel door rappe vingers steelt.
Het oor bestont sijn plicht en bragt sijn aendagt nader,
Een koude soetigheyt door stroomde bloet en ader,
En drong vast al de leen en ingewanden door,
Om 't hart te offeren de vruchten van 't geboor.
Ten laetsten hief hy op te spelen en te singen,
't Verloop der saken en des staets veranderingen:
Wat door sijn wapenen den Brit had' uyt gewracht:
Wat vyanden vernielt: wat zegen t'huys gebracht:
Hoe treff'lyck uyt gebreyt sijns 's Lants besette palen:
Hoe hy de Somme self en rijzen sagh en dalen:
Wat moetwil hy getemt voor sijne voeten sagh:
Hoe groot den segen was van dien beroemden dagh,

Toen Karel met den ſlagh, ſijn dappre oorlogs-rotten
 Sijn bayr en Croon verloor, en al de trouw der Schotti:
 En hoe hy vluchten moſt een wijl by na te laet,
 En laten voorts gelagh ſijn Konincklyck gewaedt:
 Hoe hy in 't boſch ter ſchuyl, om 't noot-lot niet te tergē,
 Ginck in een holle-ſchors ſijn Majeſteyt verbergen:
 Wat ſchrick ſijn leen beving, als hy den vyant ſagh:
 Vaſt ſwieren om hem heen daer hy verborgen lagh:
 Hoe hy op 't laetſt ontmund in weſen en in kleeden,
 Drong door de ſelf op hem gewapende geleden:
 Hoe van een biſe maegt ſijn plomheydt wiert begeekt:
 En hoe hy door den wijn bekent wiert en ontdeckt:
 Hoe dat van plaets tot plaets hy was getrooſt te dolen:
 En hoe hy ſich op 't laetſt de baren heeft bevolen:
 Hoe hy der Britten kroon, ſoo haeſt hy was gelandt,
 Gaf voor de tweedemaal den Noorman in de handt:
 Voorts hoe hem 't Fransche hof na ſulck een laſtigh
 ſwermen,
 'Als Vorſt en bloet-verwant ontſing in gunſtige ermē:
 Wat tranen Henriet in haren boeſem goot,
 Als ſy haer Karel ſach verreſen van de doot:
 En voorts alwat den Vorſt voor leet is wedervaren,
 Wat laſt hy uytſtond t' huys, wat onheyl op de baren:
 Wat heerelyck verbont op 't laetſt wiert toe-bereyt,
 Waer door hem 't hof wierd eer benomen als ontſeyt:
 Hoe om als vreemde gints en herrewaerts te dwalen,
 Hy weer ſijn ruſt verliet, en d'ongaſturye palen:
 Hoe hy ſich neder ſloegh om vrient en gaſt te zyn,
 Na ſulck verand'ren by de bueren van de Rijn,

Daer

Daer tot een voorspel hy sich self genoeght te wonen,
 Met sijn drie Scepters in de drie vergulde Kroonen.
 Hoe 't lot te samen bracht, gelijk of 't wilde zijn,
 Een Carel ballink, en een dolende Christijn.
 Hoe hy op't laetst voor 't laetst, na so veel bittre schredē
 Tot Brussel sloegh ter neer sijn afgematte leden.
 Dit songh hy na de konst, als't Karel was vergaen,
 Verscheydentlyck gehoort, verscheydentlyck verstaen,
 Hier toegejuygt, en voorts beloont met Bacchus vrugtē
 En daer in plaets van dank, met tranen en met sugtē.
 Monck brack hier op de stilt en sprack, wat ramp en
 * kruys

Heeft Godt ook niet gebracht op dat Rampsalig huys,
 Heeft eenig Konings bloet (en God weet met wat redē)
 Soo veel verdriet en smaet ter werelt oyt geleden.
 My heught noch veel te wel dien schoone en hoogē dag
 Toen Eng'lant eerst de kroon op Karels scheidel sag:
 My heught dien dagh oock toen ('t herdencken kost
 my tranen)

Hy wierdt geoffert aen de wrock der onderdanen.
 En seght my eens wat nut, wat voordeel en wat goet
 Heeft zedert toegebracht, dat dier vergoten bloet.
 's Rijks schatkist uytgeput doet klaer de wonde blijkē,
 En d'onderfaet belast om schelmen te verrijcken,
 Alleenigh om den naem, Godt geef ons wie hy was,
 Het Rijck verset, en 't spit by na gewendt in d'as;
 Noyt volck is soo met list geworden slaef der slaven:
 En vryheyt heet men noch 't verlies van goet en have.
 Soo wonder schickte Godt dat op ons herte viel,
 'T onschuldigh bloedt gestort van die vergode ziel.

Geloofst my, hy die'tal slechts door een woort deet kerē,
 Stelt Rijcken na sijn sin en wijsen van Regeren.
 En harde of sachten dwang, of Opper-macht of geen,
 Al na den aert van't volck en neyging van't gemeen.
 Enuyt sijn eygen hoeft yets anders op te rechten,
 Is met het aertsch geslacht den Hemel self bevechten.
 Treet soo veel eeuw te rugh soo ver't geheugen siet,
 Wy tellen Koningen, en kennen anders niet.
 Is't Rijck soo aengefokt, wat willen wy malkand'ren,
 Het hoeft gaen breken, met dat out is te verand'ren?
 Godt lof de proef is daer, elck weet noch hoe het
 smaect.

Als't volk van knechten't hoeft, van heeren knechtē
 maect.

Ach! dat soo u als my de saeck het hart mocht raken!
 En ghy genegen waert een eyndt van't leet te maken,
 En waert ghy eenmael moe gepijnicht en gebraect,
 En sat van ongeval; ick sacht wel haest gemaect.
 In Karel is u hoop dat mooght ghy vrylick weten,
 Besit u luck, te lang van andere beseten.
 Dit wenscht het gantsche volck, dit wil de Oorloghs-
 macht,

't Is lang genoegh u heyl vertreden en veracht,
 Derft ghy hem roepen en met hart en ziel begeeren,
 Ick derf versekerē sijn vreedsaem weder keeren,
 En soo u sulcks berouwt of wee doet aen't gemoet,
 Verhaelt, ick staet u toe, 's Lants na deel op mijn bloet.
 Dus sprack den Helt, en sweegh, als door de zael in't
 ronde

En stil gedruys ontstond, en loopt van mont tot monde,

Dat aenstonts uyt-borst in een meer en meer gerucht,
 Soo even als men siet, wanneer de hooge lucht
 Tot storm en onweer neygt en dreygt ons toe te varen,
 't Geruys sich langs hoe meer verheffen op de baren,
 Tot dat op 't laetst de wint, met schrickelijck geluyt,
 Stort 't evens al sijn macht en vreeslijck buldren uyt.
 Op 't laetst bestonter een, verdrietigh van het dralen,
 Langleve ons Koninck, lang leef Karel, te herha-
 len:

Dat voort een yeder een vervolght met sulck gedruys,
 Dat wand en solder scheen te ryten van het huys.
 Monck neemt daer op een glas, gevult met Rijnsche
 tranen,

Wie volgt my, seyde hy, dus sal ick den wegh gaenbanē.
 Dit gelt u al, tot heyl van Karel, dat sijn Rijk
 Weer stant grijp by ons, en ons Neven eeuwiglijck.
 Dus gaet de kroes te mondt, en 't heughlijck nat na
 binnen:

Dus volght hem yeder der versaemde staets gesinnen,
 Op 't klincken van klaroen, van hooren en trompet,
 Dat sich het hof in 't rond al dreunende verset.
 Ten laetsten komt de nacht met al haer sterren spelen,
 En stroyt een slaep-sucht in de rusteloose scheelen.
 Waer door en Mensch en vee, alst de Godinne lust,
 Den arbeyt staect en sich begeven gaet te rust.

Eynde van het EERSTE BOECK. |

TWEEDE BOECK.

DEn Koninck onderwijl, vermoeyt van 't lastigh
dwalen,

Onthielt sich in 't begriyp der Nederlantsche palen,
In 't hof dat sulck een weer dien grooten vyand bood,
En so veel Maendē sulck een schot voor 't winnē schoot,
Van dien Ambroos, die hoe door leert en ervaren.
Kost Hendrix weecken nau met maenden evenaren,
En had sich toen ter tijt tot sichtig onderhoud,
Vertrocken in een dicht en by gelegen wout;
Daer hy, om heylighlijck sijn sonden te besteden,
Sich oeffende in aen Godt bestede aendachtigheden.
Wanneer hem Raphael die bode van om hoogh,
Sich op het onvoorsienst quam stellen voor het oogh.
Niet soo hy 't Cristalijn des hemels gaet betreden,
En Wieroocht voor den Hier der heyligen gebeden;
Of als hy wyt den kreytz van d'aspunt neder quam.
Om 't zaet te hoeden van den Vader Abraham.
Maer in de schijn sijns vrients die alijt even wacker,
Hem streckt een raetsman, een geleyder en een macker.
Een blijd gerucht, ô Vorst, (dus opent hy sijn mont)
U hofgesinde komt ter ooren soo ter stont.
Den hooge en lage Raet van 't staets gespan tot Londē,
Heeft u herstellingh met malkander goet gevonden:
Iahaer gesantschap wort, voor 't dalen van de nacht,
Soo wint en weder dient hier in het hof verwacht.

Wie

Wie van u vrienden, die u leet met smart bekoopen,
 Dorst immer sulck een luck van Godt hier boven hope.
 De Brave Monck heeft dit geluckighlyck bestelt,
 Verdrag werckt dickmael meer als 't uysterste geweld.
 Hadt gy oyt moets genoegh voor geen gevaer te wijken,
 Vaert nu den helmstock aen van dry vervreemde rijkē.
 Maer hier is nu den tijt om u ervarentheen,
 En 't lancksaem ondersoeck der dingente besteen,
 En al wat u vernuft voor schat heeft konnen halen,
 Uyt u meer vorderlyck als ongeluckigh dwalen.
 Dit weet vooreerst dat ghy een Koninckrijk aenvaert,
 Dat van haer eygen aert niet weynigh is ontaert,
 En als een lichaem door veel qualen afgereden,
 Voet overvloet van tocht en qua verdorventheden.
 Een sacht gemoet beleyd na staets bedreven kunst,
 Helpt u in 't korte weer aen d'afgedwaelde gunst,
 Om door geen harde drift van werckende artzenyen
 d'Afgaende koorts te vo'en ; sulcks staet voor al te
 myen.

Houd vreed is 't mogelijk, en rust met yeder een,
 En koopt op niemant wraeck ten kosten van 't gemeen,
 (Maer schoo u boesē jaegt om smaet met quaet te lonē)
 Ten besten van het volk wilt liever noch verschoonen.
 Maect overvloet in 't rijk van 't geē natuer begeert,
 Want traeg gehoorsaemt die'slijfs onderhout ontbeert;
 Deelt recht aen yeder die in uwe schaduw sweven,
 In 't straffen haestigh, noch te lancksaem in 't vergevē,
 En wat gy doet stelt dit u ziele voor een wet,
 De schant te hoeden van 't geheylicht echte bet.

En offer iets (het geen gy veellicht sult beleven)
 Van d'oude zijdigheyt noch over is gebleven,
 Maect hier omtrent geen wet noch keure van u wil,
 Maer middelt door verdrag de gronden van 'tgeschil.
 Noch voet noch druckt te hart om zedighlijck te lijen,
 d' Afdwalende in 't geloof, door scheure of Ketterijen,
 Maer stelt u self in 't oog, hoedanigh ghy verkeert,
 Door sulck een Godtsdienst die u Godt op 't hoogsten
 eert,

Tracht elck een haeck te zijn, om (oft den hemel gave)
 U volck in veyligheyt te locken in die haven.
 Soo swaer sy noyt de kroon, die uwe schedel past,
 Dat gants het lichaem die gedye tot een last,
 Op dat in plaetse van de lang verhoopte vruchten,
 Zy die u riepen, haer vertrouwen niet besuchten.
 Vertrouwt soo vele noyt op yemants linckerny,
 Omtrent het staets bedrijf, of Godts-dienst, wie hy zy.
 Dat gy of in u selfs of and'ren komt te telen,
 Een Misvertrouwen om u eygen rol te spelen,
 't Geen metter tijt verdooft u hooger achtbaerheyt,
 En uyt-blust al de glants van uwe Majesteit.
 Kort, op dat alles met een sluyt-woort zy besloten,
 De Goede passe u naem veel beter als de Grootte.
 Den Koninck sagh hem aen terwijl van top tot teen,
 En maect sich veerdigh hem te vallen in sijn reen,
 Wanneer op 't uysterste van willen en van poogen,
 Den grooten redenaer hem schielijck is ontvlogen,
 Omgingelt met een glants van hooge heerlijckheyt,
 En laet den Vorst berooft van reden en bescheyt.

Ten laetsten als de schrick een weynigh was geweken,
 En sijn herstelde geest hem kracht gaf om te spreken,
 Volght hy met dese reen de vlugge bode naer:
 Gy heyl'ge wie gy zijt van al der Eng'len schaer,
 (Want (of mijn geest vind sich ellendiglijk bedrogen)
 Het is geen sterflijckheyt het geen ick sie voor oogen)
 Met ootmoet neme ick aen de bootschap die gy bracht,
 En uwen raet sal my op 't nauste zijn betracht.
 Maer gy die 't al beëtiert alleenigh op u wencen,
 Acht ghy my noch soo waert als mijner te gedencken?
 Soo denckt oock om het volck dat onder 't jammer sucht
 Van dwalende Heerschappy, terwijl haer harder vught.
 Dit seyde den Jongen helt van sinnen op getogen,
 En sloegh ten Hemel op sijn nat betraende oogen.
 Wanneer een snelle bood, door 't loopen afgemat.
 Sijn yver steurde daer hy in sijn aendacht sadt.
 'T hof (seyde hy, nau bedaert) van uwe bloet-verwanten
 Krielt door een menighe van Heeren en Gesanten;
 U toe-gezonden van den hooge en lagen Raet,
 Om u te offeren 't besit van uwe staet.
 (Soo segt het volck) en elk met nieuwe vreugt bevangē
 Wacht naer het aenschijn van den Koninck met ver-
 langen,
 Dus sprack den Jongelinck al hygende en verlang,
 Terwijl dat Karel sich verveerdicht tot de gangh.
 't Hof ondertusschen woelt, door al de ruyme zalen,
 Daer d'eē dē ander tracht op 't hoff'lijkst te onthalen.
 En d'algemeene vreugt te drucken uyt de borst,
 Terwijl men yurig wagt na d'aenkomst van den Vorst.

'T oogh onderwijl niet stil siet voorwaerts en ter syen,
 Na't konstigh beeld-werck, en geweven schilderyen,
 Daer d'ongemeene konst op't netst had op gemaelt,
 'T geen naerstigh ondersoek uyt wijse schriften haelt;
 Als ook het voorval van dees dicht verwarde tijden,
 Welcks selsaemheyt ons oogh, ons nasaet mag benijde.
 Daer saghmen uyt-gebeelt, hoe met gebiet en staet
 Detweede Richard ginck ten offer aen den Raet;
 Ontlaste van't bewint sijn afgewogen schoud'ren,
 Sijn hoofd van't gout ten erf gebeurt van sijne oudren;
 Als d'ongestuyme drift hem aen de banden gaf,
 Terwijl Lancaster rooft den Konincklijcken staf.
 'T verschiet vertoonde'tend van sulck onhebblyk poegē.
 Den Koninck in de doot en met de doot voor oogen,
 Als Pierce van Exton door en gout en staet bekoort,
 Dentoelegh aenving van de Konincklycke moort.
 't Geen sulck een uyt-slag aē'tverraet niet had te gevē,
 Of koste twee paer van sijn moort gesellen't leven.
 Men sagh degantsche Zael door breyn en bloet genet,
 Den Dn gekeert met al het Konincklyck Bancket,
 De Bekers uyt-gestort, de Wyn uyt gulde schalen,
 Sich mengen met het bloet waer van de wonden stralen.
 Enginder, 't wijl de moort na't vorstlyck leven ylt,
 Den Koninck afgemat verwonnen, en gebijlt.
 Om soo te leeren, door dieschelmsche en snoode grepē,
 Hoe't stael oock op het Hoofd eens Konincks wort ge-
 slegen.

Een ander gaf aen't oogh noch grooter euvel daet,
 Een broeder blusschet uyt sijn broeders eygen zaet

Onmenschelyck gesmoort, ter sluyx in 't graf gesmetē,
 Al 't manlyck oor van Iorck en haer Plantagineten,
 Voorts wederom vereent, voor eeuwigh en altoos,
 In Iorcken Lancafter de Rode en Witte Roos,
 Als naer het korten van des snooden Richards leven
 De kroon aen Hendrick tot een bruyt-schat wierd ge-
 geven. (swartē

Noch vorder heelde aen 't oogh een voorhanck droef en
 Die slagh die Engelan te bitter trof aen 't hart,
 Daer Karel tot een soen van al der Britten sonden,
 Een wond ontving en gaf al stervend duysend wonden,
 Withal stond overlaen met moorders sonder tal,
 Daer yeder een bejuyght dit ongehoort geval,
 Behalven weynige die nauw sich konden spanen
 Dees hooge uytvaert te vereeren met haer tranen.
 't Gekroonde hooft die roem der Britten voor een wijl,
 Stond vast gereet het hooft te buygen voor de bijl,
 Entoonde in sijn gelaet een wesen onverdorven,
 Waer in het sterven reets genoeghsaem was verstorvē.
 Ter zijden stonden schrap de dienaers van sijn doot,
 Den Beul die achter 'tmom, het licht des hemels vloot,
 En weynigh knapen, die om niet in rouw te sicken,
 Haer hart ontlasten met haer tranen en haer hicken.
 Gerechtigheyt die oyt aensienelijcke Maeght
 Rees opwaerts, na dē Throō vā 'taertrijk weg gejaegt,
 Door d' helse susters sterck verselschapt met haer dryē,
 Door Drakē vol van vyer, en stinckende harpyē. (boet
 Gints stond het schrikdier, noyt vernoegsaemt noyt ge-
 Als door een droeve stroom van sulck onschuldig bloet

En wacht met ongedult (het eynd van al sijn poogen)
 Met sulck een schouw-spiel te versaen sijn moorders
 oogen,

Dit sagh 't gesantschap aen soo 't haer gewesen wert,
 Niet weynig aengetast met druck en rouw om 't hert,
 Als Karel (na de loos de mannen was gegeven)

Quam flux ter zalen in, met al den Adel, streven.

Een licht gewaet ontveynsd in hem sijn Heerschappy,
 Sijn beyde broederen bekleeden elck een sy;

Den eenen als een Mars gereet sijn brant te lossen

Verçiert om 't moedig hooft, met pracht vā veder bos-
 Den ander aen te sijn in wesen en gewait, (sen,

Min als een Krijgs-man als een deftig man van staet.

Na dat den meesten sloet ter sijden was gewecken,

En tijt de mannen was gegeven om te spreken;

Ving dus ten laetsten den getrouwen onderdaen,

Als eerste en hooft-gesant, geknielt zijn reden aen:

Den Hemel (Wettig Vorst) vermoeyt van so veel plagē,

Aen siende 't volck getemt door leet en bittere slagen,

Heeft 'hans sijn Heylighdom gelieft te vryen, van

Een lastiger als den Memphisischen Tyran.

En na door veel verdriets te wenden en te keeren,

In u 't beloofde-lant alreets getoont van veeren.

Versmaet ons niet, van wie gy zijt voor heē versmaet,

Die u met hulde doen een offer van u staet,

Gedenckt u volck vermoeyt dus lang dat jok te laden,

Doch niet de dwacsheyt van haer sinneloofse daden.

Ach spaert het vroom geslacht dat u haer trout aē biet

En van na by ons saeck met gunst en troost besiet.

Ach

Ach ! neemt ons end'lyck op, ô Koninck, in u ermen,
 En ons gewaerdicht door u wijsheyt te beschermen.
 Gedenckt niet meer het leet, u opgeleght voor heen,
 Noch al de smaet die gy onschuldigh hebt geleen ;
 Maer wel hoe dat gy zijt het zaet van onse vadren,
 En soo ons eygen vleesch en 't bloet selfuyt onse adren.
 Stiert dan het dwalend hout alreets aen lager wal,
 Ter rechter haven in, en hoed het voor den val.
 Soo moet aen u sijn heyl den opper Koninck geven ;
 Soo moet gy sien een ry van Konincklijke neven ;
 Soo moet gy sien u kroon ten erfdeel voortgebracht
 Op uwe kindren van geslachte tot geslacht.
 Dit gout als van ons trouw soo veel besworen panden,
 Wilt ons gewaerdigen, 't ontfangen van onse handen,
 Geniet het, hoe en waer het sich genieten laet,
 't Is 't Gods-gelt van ons min daer ghy u oogh opslaet :
 Dus sweeg den hoofd-gesant met voor den Vorst te buc-
 ken :

En te gelijk ontbloot een schat van goude stucken.
 Den Koninck onderwijl met d'oogen na de gront,
 Bleef lang eer hy besloot te oop'nen sijnen mont,
 Als onbewegelyck in lippen en in oogen,
 Soo seer noch door sijn reen noch door het gout bewogē,
 Als door de schicking die hy als met oogen siet,
 Waer door den Hemel hem her stelt in sijn gebiet.
 Ten laet sten barst hy uyt : den Hemel gun sijn segen
 Aen u bestaen, en dees onafgewachte wegen.
 Geen bystant zy ontseyt, noch hulp mijn onderdaen,
 En wat u gift belangt, die neem ick danckbaer aen.

'kErken u huld en trouw omtrent mijn saek bevonden;
 Doet kennis van mijn wil aen die u heeft gesonden;
 Syschicken my haer vloot, Ick sta bereyt en ree,
 Noch eenmaal lijfen kroonte voeren over Zee.

Dus sloot de Vorst, verheught door al sijn ingewandē,
 En biedt haer een voor een sijn Konincklijke handen.

't Hof woelt hier op in vreught in levendigh geschal,
 Een blydt genoeg roert de harten over al,

Elck heeft het even druck in sijn besette palen,
 Dees blijde boden naer haer waerdigheyt t'onthalen.

Den eenen helpt te vier de voorraet dieder is,
 Een ander hout gereet en d' eet-zael en den dis.

Een darde gaet de nacht en duysternis bekampen,
 Met wasse sackelen en macht van heldre lampen.

Die dissecht de spijs in gout en zilver-werck geleght,
 Op 't laetst voegt yeder sich ter Tafelaen 't gereght;
 Daer yeder een de graeght en honger tracht te laven,
 En vreught te queeken door God Bacchus milde gavē.

't Gerucht loopt onderdies al voort van mondt tot
 mondt,

En spreyt dees blijde maer het gantschelant in 't ront,
 Dat Engelant haer heyl eens weder is geboren,

En Karel eyndlijck weer tot Koninck is gekoren:

Al 't lant raekt op de been, elck krijgt een nieuwe moet,
 En Holland fiet met vreugt sijn doortogt in 't gemoet.

Het puyck van d' Adel om in als sijn plicht te boeten,
 Gaet over sijn geluck de Majesteyt begroeten,

En vrijdt sijn Hoogheyt de verhoopte doortocht of,
 En d' eer van sijn verblijfin 't Graeffelijke Hof.

Hy

Hy endlijck staet op reys, om Holland te verblye,
 Verselt met Henderijck, met Jacob en Marye,
 En vint de blijde kust, die vast van vreughde woelt,
 Daer 't Zeeusche pekelschuym het Brabantsch zant
 bespoelt.

Acht drommen op een ry de vrye doorganck stoppen,
 Van yfre Mannen met haer blinckend' yfre koppen,
 Op kleppers, die gewoon daer Mavors sackel brant,
 In vreed hun ongedult vast schrijven in het zant.

Een binnen-lantsche vloot van 's Lants bevare kielen,
 Bestaet de stranden, die van grage menschen krielen;
 Om met dit hoogh vermaeck te koest' ren haer gesicht,
 En van dees nieuwe Son te sien het eerste licht.

Die eyndlijck rijst van veer en groet de dars'le baren,
 Nu eerst door Argo, 't puyck der Helden te bevaren.

Het eerst dat hy ontmoet, als sulck ontmoeten waert,
 Is d' Achtb're Beveren, en d' Edle Beverwaert.

Twee zielen die de trouw in 't bloet sit, van haer oudrè,
 En graeg voor 'slants gewicht te schoor slaen met haer
 schoudren.

Ghy hebt ons dan die gonst (sprack Maurits brave
 Soon)

Getoont, die 't vaderlant voor lang is ongewoon,
 Door ons na 't Rijk dat u den Hemel gaf, te keeren;
 En met u heerlijckheyt ons kusten te vereeren.

Soo heughlijck is den dauw aen 't half verstickte loof,
 Soo blijdelijck begroet' u d' onderdaen ten hoof

Als gy ons komt, volvoert dat ghy hebt aengeheven,
 En siet in u genot u bontgenoten leven.

U gonst (sprack Karel weer) verbint my op het meest,
 En dit is d'eerste van u wel wil niet geweest,
 Maer wy, gewoon u tocht en vrientſchap te genieten,
 Sijn ver van 't doel van ons wachten mis te schieten.
 Gaet voort in gunst, dat's 'tu, en wederom, 't is 'tmijn,
 Te ſcheyden wie van ons in liefd' het meest sal zijn.
 Daer op begeeft sich 't ſchep de ſcharē door te dringē
 De Konincklycke rey, van d'eedle vluchtelingen.
 Daer Karel met de hant waer meed' by Scepters ſweyt,
 Prins Willems Weduw, ſijn getrouwe Suſter leydt,
 Recht ſoo als Phebus ſich op Delus gaet vermeyen,
 En Suſter Phebe trots ten dans voert by de reyen
 Die uyt munt in geſtalt en weſen, waer hy gaet,
 Soo veel Diana doet in ſchoonheyt van gelaet.
 Dus raectme aen boort, en gaet al flux het ancker
 winnen,

En vangt de Weſte wint in 't uytgeſpannen linnen,
 Dat preuts op ſulke eē vragt, in 't midden van 't geluyt,
 De koopre monden met de prinſſen ſtuyft voor uyt,
 En laet ter rechter 't Meyr, wel eer geperſt te ſlorpen
 Die lant ſtreck, in haer buyk vā viermael achtiē dorpe.
 Degantſche treyn, in 't ſogh volght Karel op de voet,
 De Kilin, daer elck kiel van d'oever wort gegroet
 Door 't donderend Metael:en komt allengſken nadrē,
 De Maegt die 'teerſte woort in erf heeft by de Vadrē.
 Die moedig op haer regt, nu ſpreekt met kragt en klem,
 En 't woort doet met een meer als Maegdelycke ſtem.
 Elf vanen uytgedoſt om gierelijck te brallen,
 Beſoomen haven, ſtrant, en hoofft en muyr en wallen.

En met het schiet geweer, dat in haer handen past,
 Begroeten elck om't seerst haer Konincklycke gast.
 Gestijft door't grof gevaert, dat roock en vlam van
 vooren

En achter braeck, en laet haer dondrend brullē hoorē.
 Wat grooter dagh was dat, ô Musa, welck een tijt!
 Door't heug'lijk bysijn van soo grooten Vorst gewijt!
 Die't al in rep en roer doet stuyven na de vesten,
 Om't Konincklyk geslacht noch eens te siē voor't lestē,
 En met een bly gejuigh, de drift van haer gemoet
 Des grooten Karels Soon te senden in't gemoet.

(Dort,
 Een plaets leyt Noordwaert, aen te sien van't hoofft te
 Daer sich de Merwe in een veel enger boesem stort,
 En'tondiep dat den naem misbruyk van bosch en biesē,
 Voor beter tijtel, gaet haer dorpre naem verliefen.
 Om met haer oude roem, erkent by Franck en Goth,
 Haer Recht te toonen aen de bueren van de Rott.
 Hier anckert sich de vloot, om't ty zijn tijt te geven,
 En voor een wyl met Dort op Dortsche kost te leven.
 Terwijl sich Karel voeght aen't late Middagh-mael,
 En sijn genoegē scheidt in't Maeghdelyck onthael,
 Een werelt t'saem gerot in benden en in troepen,
 Omringt des Vorsten-kiel met Fachten en met sloepen;
 Elck gretigh (of het noyt sijn leven weer-geviel)
 Sijn Konincklyck gelaet te drucken in sijn ziel.
 De boorden krielen vast van mannen en van vrouwen,
 De Taeckels staen beset met jongen en met ouwen,
 Geē plaets heeft plaets genoeg, so, alst op'tlangste daegh
 Een Byen swerm die uyt haer Bie-korf is gejaeght,

Begeeft sich velde-waerts, om neringh aen te vangen,
 En blijft op 't alderlaetst, aen een gesloten, hangen
 Aen d' een of d' ander slams, tot dat se neemt haer keer,
 Op 't klincken van 't Metael, na haren ouden Heer.
 De Son na 't Westen, en gereet in Zee te dalen,
 Schoot van ter zijden sijn als krachteloose stralen,
 Als 't licht sijn Ancker light, en met een loose schoot
 De tijt van d' aftocht geeft te kennen aen de vloot.
 Waer op sich yeder rept om spoedigh zeyl te maken,
 En 't swangre koper weer haer rook en vlam te braken,
 Tot afscheyt, of 't voor 't laetst van Karel's leven waer,
 En 't hart sich uyten most door sulck een rouw gebaer.
 Dus Rotterdam voor by dat scheen in 't ront te blakē,
 En met haer bulderen aen 's hemels ront te raken,
 Die haven in, waer langs Graef Goverts rijcke stad,
 Door dry paer deuren rooft de Maes-God van sijn nat,
 En door een langen hals de schat van Oost en Westen
 Tot voetsel, binnen treckt, van haer geprese vesten.
 Die door den selven wegh die kort's den inganck sloot,
 Dry Kroonen te gelijk siet storten in haer schoot.

't Hof eyndlijck, naer een groot en yverig verlangē,
 Siet sich in staet dē Vorst ook op haer beurt t'ontfangē:
 Niet gantschlijck sulck een eer voor and'ren ongewoon,
 Van in haer arm te sien of Koninck of sijn Soon.
 Maer welcē Vorst vā sulke hoogwaerdige eygenschappē
 Te stijgen van haer strant, op Konincklijcke trappen.
 Al dat haer vreugt vermag, ontbreekt noch pragt noch
 prael,

En 't eynd is wegh van al het Konincklijck onthael.

Geluckigh soo gy oyt geluck had hier te voren,
 Uyt uwe schoot te sien een Koninckrijck herboren.

Terwijl waft al in roer in 't duyster schimmen Rijk
 Daer al d'Emeniden, na sulck een snode wijck,
 Niet weten waer van vrees te schuylen en te duycken,
 En te verberregen haer adderloose pruycken.
 Vorst Pluto vast op aerd en Hemel even gram,
 Blaekt uyt sijn ooggen, en spouwt niet als vyer en vlam.
 Onseker wat bedrogh, wat list, wat kunst te queken,
 Om over dese smaet sijn achtaerheyt te wreken.
 Goe raet is dier, hy daeght terstont den Raet ten hoof,
 (Bewogen door 't gedrocht dat d'afgrond tegen sloof,
 Beangst voor 't hoog gewelt van 's Engels gloet en degē,
 En sijn gesach gepleegt van hooger Godtsheys wegen,
 Om maer te brengen van soo swaren nederlaegh,
 Aen d'opper Majesteyt van 't darde rijk, om laeg.
 Daer 't alles op de loop, na sus en soo te neygen,
 Dentweeden afval schein haer opperhoofst te dreygen)
 Elck maect sich op 't gebodt van Lucijer te zael,
 Vol yver, vol van drift, om sulck en rouw onthael,
 Van d'heyr voogt Raphael, en, brullende van tooren,
 Verlangt om d'uytslach van dē breeden raet te hooren;
 En 't uysterste besluyt van haren opper voogt,
 En 't eynd te sien waer na sijn hooge wijsheyt poogt.
 Die eyndelijck verschijnt, verselt met macht en scha-
 ren,
 Sijn gramschap tocnende door 't rijsen van sijn hayrē,
 En 't branden van 't gesicht, dat blaeckende van veer
 Gelycke een baken, 't geen by duysternis op 't meyr,
 Sijn

Sijn vlammen in de nacht en nevel gaet vermengen,
 Om Schipper en Matroos, te ree en recht te brengen.
 Op't leest, na dat hy sich had in sijn throon gestelt,
 Ontsluyt hy sijnen mont, met donderend geweld:
 Dat Hel en afgront klinckt, hoe ruym in 't ront besla-
 gen,

En Tartars diepe kuyl vol schrick bestaet te wagen.
 Ons hof is uyt (seyd hy) na 'k hoor in 't Britten-lant.
 En wy zijn veel te swart voor sulck een witte strant
 Het sal dan tijt zijn, om niet vroegh te zijn bedrogen,
 Met meerder omsicht eens te sien uyt onse oogen.
 Ons rijk is noch niet al vervallen en te grond,
 Soo lang'er haters zijn van 't Galilees verbond
 Een dapper man en laet om eens de moet niet vallen;
 Hy suft niet, of het eens misluckt op vyants wallen.
 Mē wage een kans op nieu, daer is noch stof voor hand,
 'Tscheelt maer een kleyne sprong van 't een in 't an-
 der lant.

Een strijt-baer lantschap, rijk van macht en roem by
 tijen,

Grenst aen het wester deel van 't sry sieck Hongarijē,
 De Teyssais't die haer gront en ackeren begiet
 Van outs, en Rome, en ons een quellingh en verdriet.
 't Geen voert, om noch te meer die hooge stoel te tergen,
 Soo wel als sy, de naem en roem van Seven-bergen.
 Noyt volck was soo verwoet op 't suyver, soo men 't heet,
 Noch soo getroost, om dat, te lijden lief en leet.
 Ia queeckt de leer, aen hen van hant tot hant bevolen
 Geduerig voort, tot spijt van Hongaren en Polen.

Het

Het Rijk van Ottoman die algemeene pest,
 Die lant-plaeg van het Oost, die zee-plaeg vā het West,
 Schrijft recht op dat besit, en hout het te gebieden,
 Als chijnsbare en door macht aen hem verbonde liedē.
 De Vorst nochtans die 't als in erfrecht toe-behoort,
 En past op hooger macht noch aensien van de Poort.
 Dit nypt den grooten Heer, die wel vermoeyt van 't
 marren,

Hen joockt te komen op met maght van Cemitarren;
 Maer Creta alleen verlet sijn wapens aen haer kust,
 Hout Asien in 't werck, terwijl Europa rust.
 Om dat St. Marcus leeuw, den Ottoman tot schande,
 Hoe't wanckt, de punt biet, en 't al afschut op sijn tan-
 den.

Een heete stoccke-brant, een slaep-sucht over hant,
 Verslappe Hesperien, en help de Poort aen brant.
 Om, t'wijl St. Marcus strijt met onvernoegde vanen,
 Voor 't Ottomansche heyr den weg na 't West te banen.
 Want Romen, kranck van moet verstaegt voor bloet
 en strijt,

Al voert het in den uyt gebannen Iesuijt,
 Sal in haer yver naer een korte stoot verkoutwen,
 En tot het nyterste aen het werck geen handen houwen.
 Hier toe is tocht van doē, wie 't lust die pack sich heen;
 Die afgunst voeden kan, begeef sich op de been.
 Die staets belangen kan verbijstren en verwarren.
 Val aen het werck, hier is geen langer tijt te marren,
 Die 't bloet kan wellen op, tot bittre wraeck en moort,
 Hier 's werk in overvloet, die maek sich daedlijk voort.

Ten minsten sal men sich niet lang die rust beloven,
 Men steune soomen wil op hooger macht daer boven:
 Men roep van vreed en rust met sulck een groot gebaer,
 Eer lang sien ick haer weer met handen in het hayr.
 Dus sloot de Vorst sijn mont, en 't heyr der hel'sche godē
 Is in een oogenblick verstoven en gevloten,
 Elck daerwaerts daer 't bevel sijns Konincks hem be-
 scheydt,

En staets belang sijn plicht, en stof en werck bereyt.
 Het schaduw rijke woudt, in 't korten van de dagē,
 Geeft soo veel bladren niet de dorre gront te dragen,
 Als Oosten Weste wint gestijft door Zuyd en Noort
 't Geboomt door ruyschē dat mer wijt en zijd van hoort
 En schudden stam voor stam; als d'op gespalkte kaken
 Des afgronts hier althans vervloecte geesten braken.
 Die sterrende na 't licht van 's Hemels gulde boogh
 Door 't aeckelige pat van 's werelts krejts om hoogh
 Sich weer vertoonen aen 't gestel van lucht en aerde.
 Op haer verschijnen schrickt de Son, en sijre paerden
 Bedwingen hare loop, hoe ongetoomt en vlugh
 En 't spijt sijn prickelen, haer voeten staen te rugh.
 Dat selver Phœbus schrickt, beducht voor spoorloos
 En sijnen Phaeton, eens na te suysebollen. (hollen,
 Den Koninck onder dies, gekoestert van de staet.
 Genoot het breed ontbael van Hollants wijfen Raet.
 Ter Zalen daer en goude en zilvre schotels kloncken,
 En duysend Fackelen in Tafel naelden bloncken,
 De dappre Iorck bestaet met Hendrick d'eerste zy,
 Vorst Fredricks Weduw sluyt sijn setel met Mary,

Wiens lincker hant bestuwt, gelijk een rug van voren,
 Den Jongen Willem uyt des susters zaet geboren.
 Het Maet was op sijn best, en yeder vol van vreught,
 Door 't byzijn van de Vorst, wiens wolck van onge-
 neugt.

Na sulck een onverwacht en vriendelijck bedaren,
 Scheen in sijn voorhoofd op het heerlijckst op te klaren.
 Op d'eerste stilte die de Tafel overgaet,
 Viel dus de eerste van den hoogh genoemden Raet,
 Vorst Karel aen: 't gerucht dat sich aen ons liet hoorē,
 Bracht van u strijt en wijck ons eertijts veel ter ooren,
 O Koninck, en hoe dat op dien bedroefden dagh,
 Godts hand u redderde na 't missen van de slagh,
 Voor 't woeden van u 'sacm gesworen ingeseten,
 De waerheyt haeckten wy wel uyt u mont te weten;
 Verhaelt ons, soo u sulck gedencken niet verveelt,
 Wat selt sacmheydt met u de luck-vrouw heeft gespeelt.
 Dus sweegh de vader, en den Koninck, dus gebeden,
 Voldeed het hoogh bekeer met diergelijcke reden.
 Gantsch selden doet de Faem, waer 't schort of niet en
 schort,

In Ooreloghs bedrijf de waerheyt niet te kort;
 Daer d'afgelegenheit, of nijt, of staets behooren
 Al sints het trouw bericht in logen tracht te smoren.
 Maer soo die lust u drijft, tot pas tijt over 't mael
 Het oor te leenen aen een lusteloos verhael (verloren,
 Soo luyftert toe: het scheen voor Schotlant gantsch
 En 't heyr van Olivier haer naer het hart te boren,
 Als ick met d'oorloghs maght, te dier tijt by der hand,
 Vol moet en hoop de tocht bestond op Engeland,

Op hoop misschien, of sulx met sulc een macht te poogē,
 Quam aen den onderdaen te oop'nen hart en oogen.
 In plaets van London hoeft en zetel van het Rjck
 Daer 't meeste voor deel stond te doennaer alle blijk,
 Sloegh door verkeerden Raet, van Lesly onder allen,
 Sich 't heyr by Worcester, in scherm van hare wallen,
 Om daer, gelijk het scheen op 't hoogste wel bedaght,
 De stoel des oorloghs op te rechten, en de maght
 Der welgefinden, reets in rep en op de beenen,
 Met mijne troepen op het sekerst te vereenen,
 Om door vervulling van den afgedropen Schot,
 Te wisser proef te doen, van 't hachlijck oorloghs lot.
 Maer Cromwel veel te loos, om door ontjydigh marren,
 Sijn saek, die schoon stond, te verbijstren en verwarren,
 Volghet op het spoor, te laet nochtans soo hy 't bevon,
 Voor d'Engelsche hoede en haer beleyder Harrison,
 Die om de doortocht, wel genegen slaght te wagen,
 Na dappre tegenstant, gedempt wiert en geslagen.
 Aldus op 't laetst voor ons niet gantschlijck ontvoor-
 daght,

Vertoont sich Cromwel met geweldige oorloghs-maght;
 Die, na de saeck als doe voor beyden was gelegen,
 Al d'onse bleeck wel meer als drymael op te wegen,
 Te meer als kortst voor heen met al sijn eet-gespan
 Voor Lilburn vlugtē most, die dappre Vorst van Man.
 Wy onderdies niet stil nochtans om volck te vieren,
 Belasten Middleton op Oliviers quartieren
 Een proef, met goet gevolgh, indien, soo als hy treckt
 De schelmsche Guyes niet den aenslaght had ontdeckt.

't Geen

't Geen d' onse, sonder veel by 't missen te verliezen,
 Niet sonder roem nochtans, den aftocht deed verkiesē.
 Den dagh van Godt bestelt tot sulck verlies en schant,
 Soo wel by haer besteed, quam eynd' lijk op de hand,
 En Cromwel naerdert vast ons leger en ons wallen,
 Om was het doentlijk ons met maght als t' overvallen.
 Een goet sluck weegs voor uyt na' theyr vernemen wy
 Met Lambert hant gemeen, die door Montgommery
 Beleyt, sich 't alder eerst tot tegenstant versetten,
 Om hem met Ingolsby den doortoght te beletten,
 En Cromwel in de weer sijn troepen by te staen,
 En te gelijck een Brug daer neven aen te staen.
 Om weder sijts aldus den aenval te verwecken,
 En met sijn gantsche macht de Severn door te trecken:
 Dit was ons ligt te siē, van 't hoogst van 't storens trans,
 Daer wy niet deden, een geruyme wijl bykans,
 Als 't wesen van het heyr des vyants te verspieden,
 En raet te leven met ervaren oorloghs-lieden.
 Ick voort met Buckingham dael van den toren neer,
 En help ter slont de maght der ruyters in 't geweer,
 In welckers voor hoeft, hoe 't de Leyders my ontrieden,
 Wy ons begeven om den vyant 't hoeft te bieden.
 Dien ick op duysent schreen, in staet en wesen sagh,
 Daer hy tot Perry-wood recht op sijn voordeel lagh.
 Ons, dus te saem vervoeght, en vaerdigh aen te vallen,
 Komt Hamilton te baet met Forbus onder allen,
 En 't puyck der Helden vast van voorneem en van
 raedt

Tewagen t'uyterste voor Koninck en voor staet,

Als

Als eedle borsten die om trouw het sijn te geven,
 Een loffelijke doot betrachten voor het leven.
 Ons dapperheyt en moet en gramschap te gelijk
 Drong ons tot treffen aen, en Cromwel op de wijck,
 Tot aen't geschut, wat ook sijn dapperheyt mocht pogē,
 Niet machtigh Majesteit te dulden in sijn oogen.
 Beneven't hoest rot oyt de schrik van's vyants macht,
 't Geen't bloedig teocken voert in haer bebloede dragt,
 Daer hieltmen weder stand, en pooght men't hoest te
 bieden,

Als helden wederzijts en dappre Oorloghs-lieden,
 Daer't lijf en leven gelt, en yeder even trots,
 Scheen in de ruyme Zee een aengerochte rots.
 Wy door de goede saeck genoopt en aengedreven,
 Zy door de bittren haet; ront som de bergen beven
 Door't strijdende gewoel, my dreef alleen de moet
 Den Hoest verrader eens te komen in't gemoet.
 En mijne handt met sulck een schender te vermengen
 En de verdiende wraeck sijn boosheydt toe te brengen:
 Maer te vergeefs, hy vlood of school voor't wreck ge-
 Het gincker af en aen, gelijk't onrustig Meyr (weer.
 Door storm en wint ontroert, haer krachtig toegevarē,
 Niet weet na welcken kust te rollen hare baren.
 Soo wast hier oock gestelt, nu heeft naer alle blijck,
 Het voordeel die terstont verachtert neem de wijck,
 Maer d'aengeschonnen macht der vuyler vloeck ver-
 wanten,

Ons eyndlijck op den hals gejaeght van alle kanten,
 Drong eyndlijck ons, in spyt van wapen en geweld,
 't Verraet te laten heer en meester van het velt,

En na de vroomste van onse heyr-kracht te verliezen,
 De stadt ons tot een wijck en toevlucht te verkiesen.
 Wat oock met arm en stem ick my onledigh vant,
 Te brengen 't wijckent volck tot tegenweer en stant.
 De dappre Hamilton, die niemant kamp wou geven,
 En Forbus lieten in de poorten selfs het leven,
 Met Douglas, door een kar met krijgs-geweer gestut,
 En 'twaer mijn volk geweest, mijn kroon en staet tot nut
 Ick had verdient, niet min als yemant van haer allen,
 Of Vader Karel door het moort Geweer te vallen.
 Soo ver drong my de moet en d'eedle gramschap voort,
 Te wreke op de schelm die schelmsche Koninks moort.
 Maer hy die 't al bestierdt, bestierde my ten lesten,
 Haer hant t'ontkomen in en binnen onse vesten.
 Hier poogde ick weer op nieu met soo veel moet als oyt
 Het volck te redderen, dat hier en daer verstroyt,
 Aen d'ingedrongen macht geen kans sagh weer te bie-
 den.
 Hout (riep ick) stand, waer heen, waer soeckt ghy heen
 te vlieden,
 Vertsagde? siet gy niet aen wie g'u rechte wraeck,
 Aen wie ghy over geeft soo treffelijken saeck?
 Waer vlucht gy heen, daer u, soo binnen als van buytē,
 't Verraders heyr begint alle uytkomst af te sluyten?
 Kom biet het hooft met my herstelt de laetste noot,
 En moet het zijn, verkiest een loffelijcke doot.
 Of soo ick niet vermagh met bidden of met smeecken,
 Schenckt my een loot, of komt met stael mijn hert door
 Op dat in u gesicht ik geest en adem geef, (steken.
 En sulck een sware slaghe noch sie, noch overleef.

Maer

Maer al vergeefs, de schrik verstopte haer koude oorē,
 En 't hart gesloten liet haer tael noch reden hooren.
 Ick evenwel ontbloomt met 't uytgeruckt geweer,
 Liep vast, gelijk ontsint, de straten op en neer,
 En riep nu dees dan die tot onderstant, ten lesten;
 Als Buckingham my dus aenboort quam: met de veste,
 O Koninck, is 't gedaen, ons heyr is overmant,
 Te laet is al u hulp, te laet u onderstant.
 'T is tijdt, besorght u selfs, begeeft u uyt de wallen,
 Behoedt dat dierbaer hoest voor sulck een schaed'lijk
 vallen.

Soo jammerlijcken slaggh beschutt' den Opper-heer,
 De tijdt eyscht van u moet noch eed'le deugt niet meer.
 Ghy hebt u goede saeck nu langh genoegh bestreden,
 Helpt u en ons en geeft u ooren aen de reden.
 Dus sprack hy, als ick dicht ontrent de plaetse sagh
 Het overblijffel van de reets verlooren slaggh,
 Met Cleeflandt Hamilton de Jonge, als oorloghslieden,
 En Carles, 's vyandts-heyr voor 't lest de punt noch
 bieden,

En stoppen haren loop met openbaer geweld.
 Dit gaf my weder moet, hoe soud ick dan het velt
 Verlaten, liet ick aen den Jongen Hortogh hooren,
 En geven t'onty dus en moet en volck verlooren?
 Siet ghy die Helden niet, en wat haer deugt vermagh,
 En noch niet buyten hoop den segen van den dagh.
 Wel aen schep moet en volgh, maer hy met goede reden
 Hervat al weer op nieuw sijn smeecken en gebeden,
 Gestut door Wilmot, die 't tot laetste had uyt gehart.
 Erbarmt u over u (elck even seer benart)

My toe riep, 't is geen tijt den Hemel te bekampen,
 Door u behoudenis stop op die vloet van rampen;
 Vlucht, Edel Vorst, 't is tijt, vlucht eer het is te laet,
 En spaert u voor u volck, u recht en uwe staet.
 Aldus gedrongen voel ick my genoopt te vlieden,
 En volgh de voortganch van dees trouw en dappre
 lieden,

Ter poorten uyt, daer ick de minste vyant vant,
 En soo geleyde my des Hemels krachtige hant,
 Dat Ick het moort-geweer en woeden van de snoode;
 Doch dappre schelmen ben ter goeder uyr ontvloden.
 En laet ('t geen my noch smart) al 't oovrig in de noot,
 Die soo 't gerucht bericht, wel dapperlick haer doot,
 Op 's vyants woedend heyr al strijdende verhaelden,
 En 't bloet dat elck verloor met dubbelt bloet betael-
 den,

Doch soo gestreng en was den Oorlogh in sijn wer,
 Of d'een en d'ander heeft sich noch de doot ontreedt.
 Wat voorts my weder voer, mijn swerven en mijn dwa-
 len,

Wil 't vallende gesternt niet lieden te verhalen;
 Noch hoe na mijn verblijf aen d'oever van den Rijn,
 Mijn goet geluck my bracht by Koningin Kristijn,
 Na dat belang van staet (indienment so mag noemen)
 My ginck ten andermael ter ballink schap verdoemen.
 Dit zy voor nu genoegh, dus sloot den Vorst sijn mont,
 En daer op ginck de schael de Tafel in het ront,
 Tot heyl van Karel en sijn waerde bloet verwanten,
 En d'Edle spruyt in 't hart van 't vaderlant te plan-
 ten.

Den Hemel onder dies nam vast haer Morgenkeer,
 Bootes dreef te rugh naer hoogh den grooten Beer,
 En't Oosten, om den nacht allengskens weer te losen,
 Ontloock in haer gewaet van Violet en rosen.
 Waer op na't toonen van de hoogste prael en pracht,
 De Maeltijt scheyd, en elk in't dons de rust verwacht.
 Eynde van het TWEEDE BOECK.

DERDE BOECK.

TEn laetsten komt den dagh, den hoogen dagh op
 handen,
 Dat Karel met sijn vloot sou ruymen onse stranden.
 Elck maect sich op de gang, delijf-wagt vande staet,
 De Borghers opgesmuckt in 't beste pronck gewaet,
 Beryden sich ten tocht, de ruyters opgeseten,
 Op kleppers die geen maet van dartelheyt en weten,
 Beryden hem het pat, en voegen sich op strant.
 Een wolk van menschē soomt en d'een en d'andre kant
 Van 't pat, elck even graegh sijn oogen te versaden,
 En in gemeene vreugt tot aen den hals te baden.
 't Strant krielt vast over hoop van zielen sonder tal,
 De Duynen sitten vol, vol fit het lage dal,
 En't ruyme vlak, 't geen heeft op ebbe en vloet te passen,
 Schijnt als eē vruchtbaer velt met levend loof bewassē.
 Den Koninck nu, na dat de Staten zijn begroet,
 Verlaet het prachtigh hof, 't geen Willems Konincks
 hoer

En't Keyserlyck gewaet, Vrouw Margariet gegeven,
 De eer geschoncken heeft op Konincks tret te beven.
 En dat van Maurits 't geen noch muerloos voor een
 wijl

Nu heerlijk stelt ten toon sijn daden in Brasyl,
 Een Oorloghs afscheyt uyt een ry van kopre monden,
 Verselt hem na de kust, omcingelt in het ronde
 Van't puyck der Edelen; den naesten bloet-verwant
 Bekleed hem wederzijds ter recht en slincker hant.
 En't Neefken dat sijn bloes de werelt in sijn wesen,
 En d'Edle moedigheyt der vaders geeft te lesen,
 Bereyt den wegh voorheen, besloten t'eener sy
 Door d'Edle Lantvooght van een selfde naem als hy.
 Ter ander door den Helt die, d'Oost en Noortsche barē,
 Den naem noch spellen doet der Edle Wassenaren,
 Zint Wrangel veel te wrang dorst wagē kaert en kans
 Dien dansser af te sien een ongemeene dans. (kalmen,
 Dus krijght by 't strant in 't oogh daer Zuyde winden
 Begroet met hantgeslagh, bejuygt met vreugde galmen
 Verwelkomt door 't geschut dat dondert schoot op
 schoot,

Wel veertigh van de strant, wel duysent uyt de vloot,
 Dat strant en oever krimt, en Thetis uyt de baren,
 Vol van verbaestheyt steekt haer groen bemoste hayrē,
 Onseker wat gedruys sich tot de wolcken beurt,
 En in haer soete vreugt de water Nymphen steurt.
 Noch eens om voor het laetst de liefde te vernoegen,
 Gaet Vorst en Staet op 't strant het hart en handen
 voegen,

Herstelde

52.

En uyt'ren voor het laetst het pit van geest en ziel
 Met woorden, daer de klanck den Hemel van beviel.
 Het Boots-volck kroont terwyl, met kyansen en met
 blaren,

Na d'oude wijs, de pinck gereet aen boort te varen,
 Die bralt met sulck gieraet en Konincklycke vracht,
 Veel meer als't dartel hout, dat blakende van pracht
 Op d'oever van de Nijl, de Roomsche slaet tot schande,
 De Dryvorst smaedlyk deed op minneklippen strande.
 De Vorst raectt eyndlyck 't sloop, en't vreudigh
 vaertuygh vlot,

Dat sloop seer lang geneught in sulck en bly genot,
 Tot dat een Sloep aenboort, sijn vracht komt overnemē,
 Om van sijn onderdaen geen Koning te vervremē.
 De Konincklycke Moey, oyt vrouw van Frederijck,
 Nau in 't besit of weer verstoeten van het Rijk,
 Verselt de broederen na boort toe met haer drye,
 Met Jonge Willem en haer groote Nicht Marye:
 Die nauw te sloop of flux het ancker laet de gront,
 En't Schip spouwt vyer en vlam uyt menigh kop're
 mont,

Gevolgt op dese toon van sesien Oorloghs kielē,
 En d'oever daer tot noch de grage menschen kielē,
 Daer 't hart het oogh benijt het volgen van de vloet.
 Dus gaen de Zeylen los, en't hoogh gevolg ter noot,
 Neemt afscheyt voor het laetst, en't tuyt gespannē lindē,
 Wort swanger vā gedweege en vrugtbre Zuyde windē;
 De strant en oever wijckt, en eer hy't had vermoet,
 Siet sich den Koninck raets te midden in de vloet.

't Ge.

't Gebergt dat breydelt Vorst Neptunus hevig woeden,
 En machtig is door 'tzant het vruchtbre kley te hoedē,
 't Getorent dat van veer een baeck verstreckt in Zee,
 Was nu gestoncken tot een suyvre kreyts alree.
 En 't oogh gewoon, het Al, de herffsens in te prenten,
 Mist eene van de vyer onscheydbare Elementen.
 En Karel wel getroost en heughelijck gesint,
 Geniet het Labberen van d' Oost ten Zuyde wint,
 Aen d' achter Hut, verselt met bloet en staet verwantē,
 En d'uytgelesen van sijn dienaers en trawanten.
 Wanneer de socte slaep sijn schedels overviel,
 De slaep de koesters van lichaem en van ziel,
 Die door verruckingh en een aengenaem ont sygen
 De ziel na d'oorspronk doet niet seldē opwaerts stijgē.
 Die voor een kortewijl ontslagen van haer last,
 En onder d'hemellien een lieve en nieuwe gast,
 Verborgentheden leert, en afvoert uyt den Hooge,
 Die ondoorsichtbaer zijn voor sterffelijcken oogen.
 En vaeck te voren door een geestlyck licht doorsiet
 't Geen na verloop van tijt te doen valt en geschiet.
 Dus quam hem ook te voor, op 't luyken van sijn schelē.
 Te sien sijn Vader gantsch volmaect in alle delen.
 Met Konincklijck gewaedt verciert en aengedaen,
 Den Bonten Tabbaert liet sijn purpre vouwen gaen,
 Langs heen de Marmre vloer, en liet een keurglants
 schijnen
 Door 't gloeyende Fluweel, en Koninklijke Armijnē.
 De goude Kroon beset met 't Edelste gesteent
 Besloegh den Purpren hoet met swart en wit vereent,

Engaf eē heldre glants, aen't schimrend oog van verre,
 Als soo veel blinckende en door kracht bekende sterrē,
 Wanneer haer vlam ontrent den ronden bodem speelt,
 Daer den verheffeling haer glants en krachte deelt.
 Dry Scepters die de pracht bezayde aen alle kanten,
 Met keur van Esmaraud, Saphier, Diamanten,
 Besloegh sijn rechter hant, den sincker hield van goud
 Den rijckskloot 't teeken van het opperste gewout.
 Een blijde glants, gelijcks' op 't laer feest plagh voor
 desen,

Sweefde als een morgenstond, op 't Konincklijke wesen,
 Dat bloofde in volle gloet, en gaf een klare schijn,
 Gelijk het blincken van den Edelen Robijn.
 Dus opend hy sijn mont: den Hemel die by tijden
 Sijn hoogste zegen maect een schauw van 't hoogste
 liyden

En selden Nectar schenckt, als na de bitterheyt,
 Heeft u verkoren Soon dees zegen toebereyt.
 Ontfangt se van sijn hant, van wiens onnaeckb're stra-
 len,

Al wat men hoogheyt noemt, gewoon is af te dalen.
 Schoon u het gantsche Ryck met volle vreugt begroet,
 Beloofst u echter die niet vol in u gemoet:
 Maer druck, gewoon de lust op 't hoogste te versellen,
 Sal op haer hoogste trap u blijtschap oock ontstellen,
 En 't hart, dat andersints te seer ont aerden sou,
 Door onverwachte smart bedommelen in rouw.
 Maer zijt getroost die storm sal kortelijck bedaren,
 En weer een nieuwe Son die wolcken op doen klaren.

Ontfangt nu dit bescheit van Konincklijke macht,
 Draecht dese kroon, u erf, en brenckse op u geslacht.
 Leeft lang, bemint de vree, dus sprack den grooten
 Vader,

En met een Majesteit treedt sijnen Karel nader,
 En stelt de kroon daer by de sijne van berooft,
 Sijn Konincklijke Soon eerbiedigh op het hoofd,
 En leght hem in 't vervolg de Vorstelijke panden,
 Den Gouden Appel, en de Scepters in sijn handen.
 Daer op verliet de slaep den Vorstelijken helt,
 Die t'eenemael ontroert en in 't gemoet ont stelt,
 Rontsom fiet, toonende een verhaesheit in sijn wesen,
 En is al suchtende uyt sijn setel opgeresen.

Al't hof gesin ont stelt door sijn bedroeft gelaet,
 Is vol beduchten wat den Koninck overgaet,
 En poogt tot kloeske reen sijn breyn en tong te wetten,
 Om was het mogelijk sijn quelling te versetten.
 Iorck nadert aldereerst en na by op het herst
 Den Koninck te vergeefs sijn leet had afgeperst,
 Vervolght om in gespreck te langer wyl te blijven,
 En metter tijt de smart van 's Koninx hart te drijvē:
 Misschien is 't noch ter tijt sijn hoogheit onbekent
 Hoe sich in u gevolg een dagh of ses ontrent,
 Een Edeling bevint, die in voorleden laren
 Met Graem geleen heeft al sijn heyloos wedervaren,
 En na die droeve tocht, soo luckeloos vergaen,
 Een oogh getuyge van dat schrickelyck beslaen,
 De laet sijn uytgank met verschrickte en treurige oogē
 Heeft van den helt gesien, en 't naust sou tuygen mogē.

Als Karel had belast den Man te woort te staen,
 En dees eerbiedighlyck sich selfs had aengedaen,
 Ontfangt de Vorst hem dus: ghy hebt, na wy vernemē,
 Den dapperen Montross, die uysterste eer der Graemen
 Op sijnen tocht verselt na't Noorden, en sijn end,
 Nawy verstaen, gesien, maecte ons de saeck bekent;
 In dien yets sonderlings, daer van u staet te vooren,
 Een oogh getuyge was mijn luck noch noyt te hooren.
 Dus sweeg den Koninck en gaf plaets aen andre taal,
 En d'Edeling begoft op dese wijs't verhael:

Na dat men lang vergeefs met smeecken en gebeden,
 Den Duytser had gevrijt, en d'onderstant uyt Sweden,
 Tot dienst van uwe kroon, na't onderling verding,
 Van paerden, achter bleef, door schelmery van King;
 En Cochran dien het aen den Weyffel was bevolen,
 Met koren en met gelt voer achter uyt in Polen;
 Sloegh Holsteyn hant aen't werck, en bracht van sijne
 Ree

Vier Schepen wel besluwt met Oorloghs-volck in Zee.
 Hier meed verliet men d'Elve, en streeck na weynigh
 nachten

Het zeylaen't y om daer de vaerwint af te wachten.
 Door welck uw Majesteit te schadelijck verlet,
 In Schotlant uwe saeck verachterde te met.
 Voor ons't gold ons de vracht, wy vonden lust in's
 toeven,
 En't vriendelijck onthael van d'Amstel te beproeven.
 En waerlyck dat gesticht was ons de pijnwaert:
 Dien steenen bergh gebout op bosschen onder d'aert.

Dat

Dat wonder van de konst in self natuer te brillen,
 Om last te dragen, die sich self nau scheen te willen.
 Daer sag ik machtig Vorst meer volx als loof op 't pat,
 Een boomeloos geweest, een dicht beboomde stadt.
 Dat wonderlijk gebouw des Werelts achtste wonder,
 Een Marm're steenberg op een Mastē bosch van onder.
 Dat Roem verzier sel van dien loffelijcken staet,
 Dien waerden stoel van die soo treffelijcken Raet?
 Daer sagh ick Oost en West nae 't koude Noorden
 slepen.

Den oever swart van meer als vijfmael duysent schepē.
 Een groot Paleys vol volcks, en Steden sonder tal,
 Van binnen altemael van buyten niet met al,
 St. Marcus stadt in schijn, Parijs in volcken groote,
 Dry Londens in de kas in eene wal beslooten:
 Een werelt daer het al op seeckre voeten gaet,
 En in gevolgh een onvergancelijcke staet.
 Wy hebben des genoegh veel meer sal niet behoeven,
 (Seyd Karel) over lang verveelde my dat toeven.
 Gaet gy slechts voort, ick self heb dat genoeg betracht,
 Wy kennen d'aert, en die gaet noyt uyt mijn gedacht.
 Wy endlijck aengelockt door Oostelijcke winden,
 (Vervolgt den Edelling) ontslaen het blanckelinden,
 En mits alsulck beleyd den grooten Veld-heer lust,
 Slaen met ons tweeen voor uyt t'ondecken uwe kust.
 Om soo ons 't landen tot u voordeel mocht gelucken
 De macht van 't Noortsche volk voor al by eē te ruckē.
 Ses dagen ginck 't soo heen op dees en gene boegh.
 Maer op den sevenden, wanneer men 's morgens vroeg

De eerste Noortkust sagh de dunne nevel klowen,
 Ontfiond een onweer. flux de rappe maets na boven,
 Slaen't zeyl aen, maer de wint eer ick te koy uyt kijck,
 Slaet't Focke ree van een en't mars-zeyl uyt het lijck.
 Daer was het hout beleggh, het Schip begint te drayen,
 De wint aen't Noorderen, vast helder op te wayen,
 Dat touw en takel kreet, de stierman sprack het woort
 Beleggh de Mast, en met valt alles buyten boort,
 De groote stengh, met al't getakel plomp verloren,
 Die rinckranckt ons op zy, bequaem een gat te boren,
 Met d'afgebroken stomp in't midden van de kiel,
 Strax bijlen by het werck, elck hackte kiers en hiel
 De touwen af, en wat aen't Schip noch vast kon blijvẽ,
 En daer meed lietmen al den andren ballast drijven.
 Eenleck, riep alder eerst, de schieman van bencen,
 De Timmerman om laegh, die socht en vontter geen,
 Tot dat de ballast quam te drijven in de stroomen,
 Daer schort'et in de buyck, doen was het omgekomen,
 En't wijlmen om sag wies het water duym voor duym,
 En eer de klep gink, was't welses voet hoog in't ruym.
 Men pompte steeck op steeck, maer alles was verlorẽ,
 Met gaf het Schip een stoot van achter en van voren,
 Dat op den overloop het volck ter neder viel,
 En daer op barst van een de steven met de kiel.
 Elck in de boot, die kond, soo veel de boot mocht stou-
 wen,

Ick met de rest, elck riep en kreet om aen te bouwen,
 Maer al om niet, wy flux aen't roeyen even dra
 En laten d'andren in het Schip op Godts gena.

Das

Dat voor ons oogen sonck soo haest wy zijn geweeken,
 Als oock het ander wel een mijl van ons versteken.
 Wy met geweld en macht van riemen slaen in Zee,
 En raecten, als den nacht quam vallen, op de ree.
 Daer scheen de vrees en schrik een weynig op te klarē;
 Maer geen volkomē vreugt, door 't barnē van de barē,
 Dat op de klippen sloegh met schriekelijck gerucht,
 En 't nat weer opwaerts dreef tot boven in de lucht,
 Om 't vallende gesternt, dat reets begoft te blaken,
 Te sprecklen en haer glants met peeckel nat te makē;
 Geraeckt de boot vol, en terwyl men schept en hoost,
 Door onvoorsichtigheit geheel verroeckelooft,
 Op 't schuylende gesteent, dat, duykende in de stroomē,
 Eer 't hout aē spaenders hielp eer 't onheyl was vernomē.
 Elck wat den hoogen noot verbaestheit stelt ter hant,
 Ginck aen slaen, om daer med', waft mogelijck, te lanē
 Te raken, riemen, booms en berders die daer drevē;
 Dit luckte weynige, de rest geraeckt om 't leven,
 Door 't vreesfelijck geweld der baren afgemat,
 Gebroken op 't gesteent bedoven in het nat,
 De stroom die na de strant, nu af nu aen, by posen,
 Scheen op het bar gesteent sijn grootste kracht te losē,
 Verset my hier en daer ver buyten peyl en streeck,
 En voert my soo te met in 't suygen van een kreeck.
 Toen wies my weer de hoop, Ick, wat mijn kracht
 kon lijē,
 Stel handen in het werck en naerder soo by tijē,
 Tot daer ick gront peyl, en door enckel wanhoop stont
 My soo na strant begeef te midden door het zout.

En by de rotſen op, en ruyght van groene blaren;
 Het rouw geberght beklim, veel milder als de baren.
 Daer was ick buyten ſchrick van d'afgeleyde noot,
 Doch door den arbeyt, kou, en honger naer de doot.
 Doch een geflicker dat mijn ooghen ſloegh van verren,
 Als 't rijsen min noch meer van nevelige ſterren,
 Ververſchte my de moet, ick yver daer op aen,
 Bergh op bergh af, door rouwe en onbegancckbre paen;
 Tot dat een engen wegh, vol duysent kromme keeren,
 My bracht, van waer ick had het licht geſien van veeren.

Vier viſſchers toegeſtelt op Godt Neptunus roof,
 Beſloegen daer een hut, gedeckt met ſtroy en loof,
 Die my om mijn verhael niet eyndloos te verlangen,
 Na woort en weer woort als een hongrigh gaſt ontfangen,

Entoeven met de ſpijs, die 't meyr had toegebracht.
 En gunnen my de ruſt voor menigh droeve nacht.
 In dees bedroefde ſtant was nu een tijt verſtreken
 Van weynigh dagen min als dry geheele weken,
 Als een der viſſchers, die tot winſt van al den hoop,
 De vangſt gewoonlijck aen de dorpen droegh te koop,
 Na dat hy los van waer te rugh bracht om te teeren,
 Quam vol verbaeſtheit op den avont weder keeren.
 't Geheele lant (ſeyd hy) is gantsch in rep en en roer,
 En vol benauwtheit, 't grauw, den Burger, en den
 Boer,

Zijn op de been, en elck onſeker wat te duchten,
 Poogt 't dreygende gevaer in aller haeſt t'ontvluchten.

Wy

Wy vraegden wat voor noot, den lantsaet dus belast,
 Soo veel als ick verstond (vervolg den visschers gast)
 Is korts een vloot gelant, met macht van volk geladen,
 Aen d'Orkney eene van de buytenlantsche Orcaden,
 Die d'ingesetenen, bequaem tot tegenweeer,
 In 's Konincks naem heeft elck gestelt op sijn geweer,
 En met die macht gelant, en Duytsch, en Vlaemsche
 rotten

Een inbreuck heeft gemaect aen 't Noorder eynd der
 Schotten.

Daer 'tbergh-volck op geruyt en altijd muytens gaeg,
 Sich heeft versamelt met dien Boer en Burger plaegh,
 God geef oock, wie hy zy, die t'onty onse kusten,
 Dus lang in vree gerust, met Oorlogh komt onrusten.
 Elck voor dien nieuwen hoop bekommert en beducht,
 En heeft geen sorgh als hoe hy tijdelick ontvlucht,
 En geven Huys en Hof, ja Koorn en Vee, ten lesten,
 Aen 't woedend Oorloghs-volck en boeve-jacht ten
 besten.

Bedenckt wat onheyl sich om ons te plagen neygt,
 Wat merckelyck gevaer den Boer en Burger dreygt:
 En hoe ons onderhout en alles is ontnomen,
 Soo veel ick mercken kan met ons is 't om gekomen.
 Elck even seer verbaest door 't onverwaght verhael,
 Sucht, kermt en vraeght, en steurt den visscher t'elcke
 mael.

(wesen,
 Maer ick: gevienden stil, en maect doch sulck geen
 Naer ick de saeck bevroed, gy hebt geen noot te vresen.
 Is 't 's Konincks macht, die aen u kusten is geland,
 (Ten minsten soo gy seght) wat vreesst gy sijne hant,

Die u den Hemel tot bescherming heeft gegeven,
 Sal die u hinderen aen goet of bloet of leven?
 Sulcks is geensints den aert van't Konincklijke bloet,
 'T is niet den onderdaen waer op sijn degen woed,
 Maer't saem gerot gespuys dat moed' van wel te levē,
 Een onderdaen de macht van Koninck heeft gegeven:
 Hout gy u slechts geruft, en vrees niet, op mijn woort
 Soo haest den morgenstont door duy stre wolcken boort,
 Begeef Ick my op wegh (Ick wil my des verbinden)
 Om tot u veyligheyt de troepen uyt te vinden.
 Dit set de bange schrick der mannen vry wat neer,
 Men doet de maeltijt met de vruchten van het meyr,
 En sulck als't naest gebucht om oock op vleesch te le-
 ven,

Voor mijn gerijf en munt tot nut had konnen geven,
 Na dat den hunger door de toespis was geblust,
 Elck na de leger stee, en geeft sich tot de rust.
 Maer dien geheelen nacht, hoe seer Ick ook mocht pogē,
 En kreegh ick geenē rust noch slaep sucht in mijn oo-
 gen:

Vol overleg waer dat die heyrtocht quam van daen,
 En hoe ick't veylichste die troepen sou begaen:
 'k Vermoede op Montross, maer de twijfel deed my
 vruchten (te duchten.

Maer's Konincks naem ont sloegh my van iets quaets
 Soo haest gaf't morgen root van's hemels hoogen trans
 De top der bergen niet te spiegelen in haer glans,
 Noch't bruyne kleet de loos, voor meerder sterre blakē
 Sich met haer nacht gespuys na't westen weg te makē;
 Of

Of ick begeef my flux ten lauwen leger uyt,
 En weck al 't huysgesin, met stommelend geluyt.
 'kNeem afscheyt vande waert en van mijn mede gaste,
 Vereer haer 't geen my gaf mijn armoe te betaften,
 En sla op weg door 't vlack 't gebergt en door 't gebugt
 Tot Leytsman kiesende 't basuynende gerucht,
 'T geen wijdt en zijdt versprijdt door opgesperde kake,
 My haest de Heyrbaen van die troepen deed genaken.
 Op d'aenvaert ylende van dien beproefden Helt:
 Holsteynders meest en die de stranden van de Belt
 Buwoonen, en aen 't Noort de groote beyr sien sincken,
 En die de Elfstroom uyt Hamburger tonnen drincken,
 Volck dat sich droncken suypt eer 't manlijck vechten
 kan,

En al haer Oorloghs deught kan halen uyt de kan.
 Wat Nederlanders, maer geringe Krijgs-gesellen.
 Eylanders voor de rest heel traegh ter hant te stellen:
 En berghlien die de vrees, die hen het hart bevong,
 Veel meer als staets belang tot desen Oorlogh drong.
 Ick volgh, gelijk de rest, des Konincks Oorloghs va-
 nen

Vol yver, en verweck den Oorloghs Helt tot tranen,
 Door 't jammerlijck verhael van ons geleden leed,
 'Tverlies van sulck een macht soo vruchteloos besteeet.
 Montross treckt echter voort op hoop van aen te
 groeyen,

'Tgerucht terwyl gewoon met alles sich te moeyen,
 Dat niets beschout of roemt daer tael en teecken of,
 Krayt haest ons aentocht uyt tot Edenburgh in 't hof.

Strax sentmen Lesley, eer men 't nauste van ons hoorde,
Om ons t'ontmoeten, met haer Oorloghs-macht na 't
Noorden.

En Straughan met een trop bereden Paerde li' en,
Ons' werving op te slaen waer ook die mocht geschi'ē.
Of soo gelegentheyt de sake voor mocht dragen,
Op 't meeste voordeel met ons troepen slag te wagen.
Den Veltheer op het best dat breyn en yver ken,
Eer hy den degen treckt, begint eerst met sijn pen,
Stroyt sijn verklaring uyt, waer door hy wort gedrevē.
En tracht eerst reden als de gramschap bodt te geven.
En maect daer op van 't werck een dadelijck begin,
Trekt aen 't Noort-westen met sijn leger Schotland in

Een plaets leyt afgepaelt door bergen op een ry,
Door diepe Meyren en geboomt aen d' andre sy,
't Geen d'uytsicht geeft op 't vlack van velden naer
het Zuyden,

Van selfs onganckbaer voor den treyn van paerde luydē
Door kreupel bos dat aen den opganck pal geset,
't Viervoetige gediert den vryen tocht belet.

Dees' dienstigh voor ons heyr, om veylig sich te vlyen,
En 's vyants ruytery den aentocht af te snyen,
Bejaeght den veltheer (wyl terwyl hy inwaerts treckt
Des vyants aenkomst, door sijn loopers was ontdeckt)
In hoop met voordeel met de Schotten te beginnen,
En drijft het volck schier af om dit beslag te winnen.
Maer vind, soo als hy komt te naerderen te met
Dat Straughans voortroep reets den doortoght heeft
beset.

Een trop vā hondert roers sent Graem om aen te vallē,
 Die treffen, winnend velt en drijvense in haer wallen.
 En 't waer geluckt, u Kroon, ô machtigh Vorst, te nut,
 En waer den voet-knecht door de ruyters niet geslut,
 Die 't aangedrongen rot van Grams verkoren benden
 Hol over bol, we'er om het hooft te rugh deed wenden.
 Hy vordert daer op aen met 't gros, en maect se sles.
 Maer d' Eylander, genoeg van bloet versaet alree;
 En Schotsche berghman bet tot loopen en tot ruyten
 Als strijden afgereght, in plaets van 't val te sluyten,
 Bevand sich reddeloos, en vordert niet een sier,
 Smijt endlyk' troer daer hee, en roept om goet quartier.
 Den Duytser evenwel sou 't anders overleggen,
 Wijckt in sijn order en begeeft sich in de heggen.
 Houd stand een goede wijl met lossen en met laen,
 Doch moesten, overmant, ten laet sijn onderstaen.
 Montross wel siende hoe 't werck ten laet sijn af sou
 loopen,
 Voor sagh sich selfs, en hielt sich langen tijt gedoocken,
 In 't lies tot aen den hals verwijselt ingewaet,
 En na hy dick vergeefs den uyt ganck onderstaet,
 Daer 't lantvolk op de been van yver scheen te brandē,
 Om dat doorluchtigh bloet te leveren in handen,
 Begaf sich in 't gewelt van Aston, die voor heen
 Sijn dienaer en sijn vrient, nu met de rest te been,
 Het wilt vast op gesocht, om, ô Goddeloose daden!
 Om sulck een kleyn gewin sijn meester te verraden.
 Soo niet de schrick veel meer als trouw de daet beging,
 En sulck een aensicht aen een beter schepsel hing.

Dus krijgt hem Lesley om, na't voordeel te behalen,
Met dees soo rijcken Roof voor 't volck te seggen pralen.

Nauw bracht haer d'eerste Maer't gerucht van de-
se val,

Als d'op geworpen Raet, voor ondersoeck, voor al,

Het Vonnis wijst en doemt, ô jammer! ô ellenden!

Dien helt soo dieren tijt door sulck een doot te enden.

Maer Cromwel had geleert te moorden met fatsoen,

Eerst dooden en daer naer het recht sijn eysch voldoen.

En daerom mocht den Graef, als't vonnis was gestrekē,

Tot sijn verschooning noch een woort of twalefsprekē,

't Geen soo veel gunst verworf van aen te zijn gehoort,

Maer sonder andre vrucht, den Edelman most voort.

Wat sal ick van sijn moet en Edlen aert verbalen,

Hoe sijn volstandigheyt afschilderen en malen?

Om uwe Majesleyt te locken tot getraen,

Door 't heerlijk kuyterste van soo een onderdaen?

Die moedigh als hy was, noch jong bejaert noch ouwe,

Noch wilde Yer noch Schot als schreyend kost beschou-

wen,

Ick sagh hem onbekent, soo als ick't was ontgaen,

Geen stervend mensch gelijk, maer een die op het slaen

Van trommel en trompet, dingt naer een helden ze-

gen,

En sich verskert van de hoogste Roem verkregen:

Stelt lijf en leven schrap, om door geen dwang of noot,

't Ontheylgen sulck een dagh door een geringer doot.

Dit's (seyd hy) Jacobs leer om Hemels te beklimmen,

In't opgaen van het hout dat boven vele klimmen,

Wier

Wier hoogt geen dartigh voet op 't nauwst bereycken
mocht,

Soo braven schepsel stond te dragen in de locht. (nade,
Veel sprak hy niet, maer wel, doch 't minst om geen ge-
Ia schein in tegendeel dat voordeel te versmaden.

Hy wenschte sich ter plaats die Vaders ziel beslaet,
Hy noemde hem heyligh en een Martelaer van staet.

U Majestejt een Vorst om vredigh by te leven
Die machtig was een volck al 't hoogst geluck te geven.

In wiens beschut en Heyl en segen te gelijk
Verwachten mocht, het een en 't ander Konincrijk.

Hy gaf sijn ziel aen Godt, 'sijn goede wil de vrienden,
Sijn diensten aen sijn Heer indien sy sulx verdienden.

Sijn eer en goede naem aen yeder vroom gemoet,
En sijne Rechters selfs ontstaet hy van sijn bloet.

Hoe kond' hy beter sich den wegh ten Hemel banen?
Dus stierfde beste vriend, de trouw der onderdanen,

De beste dienaer die oyt meesters gunst genoot;
De beste meester voor sijn dienaers tot ter doot.

De beste Veltheer om een leger te gebieden,
En d' alderdapperste van alle Oorloghs lieden.

Hy stierf maer niet de haet, die hielt noch haer verblijf,
Om sich te koelen op 't onschuldigh doode lijf;

'T geen, even of haer schrick, ontstond uyt koude leden,
In hoofd in armen en in beenen wiert gesneden.

Hier op gehangen, daer in lucht en Son gebraen,
Als heylighdommen van een heyligh onderdaen.

Dit's dan (sey Karel) dat g' in waerheyt komt verhalen,
'T vervolgh van u geluck, u swerven en u dwalen,

Vereyschen beter tijt , die licht den morgen geeft
 Leeft by my , als gy by mijn dienaer hebt geleeft ,
 Dus daelt de Vorst om laegh , om na een kort vernachtē
 Een heugelijcken dagh in 't Westen te verwachten.
 Die endelyck verschijnt eer 't hooft ter degen lagh ,
 Maer in een andre schijn als sy voor desen plagh.
 De bruyt van Tijton quam wel eerder op te klaren ,
 Met Roos en violet verciert haer blonde hayren ,
 Nu pronckt se in gout en praelt uyt stekend' in gewaet ,
 En toont dry kroonen , eer de waeghschael onder gaet.
 Wat grooter dag , den Vorst , na sulck bekommert wijken
 Vint met sijn vaderlant dry groote Koninckrijcken ,
 En heeft ghy niet , ô strant ? wort ghy van schaemt niet
 root ?

O krijdigh Eyland ? siet nu Karel met een vloot ,
 Die 't met een boot ontginck , een Xerxes in 't verkeer-
 ren ,

Om te beginnen als die asliet te regeeren.

U Karel komt , ó Roos ontluyck u geurge blaen ,
 Hy komt , maer hoe ? met heyl met jegen overlaen.

Om wraeck te plegen ? neen , om door geen wraeck te
 willen ,

De boose wraeck-sucht en haer Susteren te stillen.
 Maer treffelijck verselt , de Godts-dienst op de sy ,
 Van sulck een wesen sulck een eygenschap als hy :
 In bloet gewassen , en onschuldigh uytgedreven ,
 Van hem verstootten die hun hooghste wil beleven.
 Daer pronckt de wijsheyt in een eerelijck gewaet
 Geraept uyt letter konst , en onderwijs van staet ,

Ver-

Versterckt door tegenspoet, en 's werelts ommekeeren,
 Volmaect door buytenlants en hoffelijck verkeeren.
 Daer de gerechticheyt noch noyt van hem geproeft,
 Sy evenwel vervolght de hand die sy behoeft.
 En prent hem d'yver in om rechten te besweren,
 En sulcke een wet als hy van niemant konde leeren.
 Sachtmoedigheyt die traeg tot tooren wort geverght,
 Verselt hem noch, soo dick tot wedertwaeck geterght,
 En schoon de boosheyt aert en hemelt' saem wil brouwē,
 Tot sijn verderf, sy wil by hem haer zetel houwen.
 Ach! siet met welck gelaet hy uwe kust beschout,
 Hoe haest hem leet doet 't geen u haestigheyt berout,
 Hoe nood hy, om sijn sucht tot stilheyt niet te korten,
 Het een om 't ander bloet sou plengen en verstoffen.
 Als kundigh dat de waeck, daer 't kroon en scepter
 schort,

Op al wat onderdaen mach heeten, schiet te kort.
 Hy sagh sieh graeg in 't Rijk niet dorstijg na Regeren,
 Die d'ondervinding sulck een les' heeft konnen leerē
 Dat om sijn hoeft te slaen aen 't Hemelsche gewelf,
 Hy geen verwinning heeft als van sijn eygen self:
 Maer om het tobbed hout, te lang in 't ruym der barē,
 Lang afgereden, lang door Stierluy afgevaren,
 De kust te wijzen die vervormt in stel en schijn,
 Scheen alles eerder als sijn eygen self te zijn.
 Dit heyl schenckt u den dag die heyligh staet te noemē,
 Voor 't heylloos vaderlant, voor Roos voor Di stelbloemē.
 Voor d'Herp die nu als oyt haer rechte toonen staet,
 En Karels misverstant herstelt in Karels zaet.

Een onverwachte son in 't gauw gezicht doet schijnen
 Van Spaensche Harôs, en van Fransche Mazarijnen.
 g' Ontfankt hem, doet het niet, of drukt hem aē u borst,
 Weert van sijn heylig bloet die naer een druppel dorst,
 U Rijck van sulck een goet te reuckloos te verkorten,
 Was oorsaeck van een veel te grouwlijck bloet ver-
 storten.

De val van sulck een hoofd die d'hooge moort vloer
 slaet,

Was oorsaeck van de val van u vervallen staet.

Was d'oorsaeck dat op strant u staetskiel sich verplette,
 Door 't wettigh keuren van 't geen strijt met reenen
 wetten.

Dus ver vervolgt op 't spoor mijn slappe Zwane veer,
 U twaelf Iaerge staets en werelts ommekeer.

Bekoort door 't hoogh geval van u bepaelde Iaren,
 En sulck een treck als my door 't oogh is ingevaren,
 Als mijn onkund'ge Feught bekoort wiert en gevleyt,
 Door 't ongewoon gezicht van sulck een Majesteit,
 Die nauwlijcks sulck een hoogt van achtbaerheyt kost
 halen,

Als 't hart van d'onderdaen te treffen met sijn stralē.

Een andre in kracht, veel eer als liefde, boven my
 Stell' u op strant met Forck en Hendrick aen u sy;

Laet u met hart en hant omhelsen en omringen,
 Dat groote werck tuyk van dit meester stuk der dingē.

Cier met den Kousebant en Ridderlijck gewaet

Hem, die soo Ridderlijck geberghht heeft Vorst en staet.

Breng 't keurrot op de been van uytgelesen benden,

Die hyden eerst de deugt van haren Koninck kenden,

Den

Den Adel in de sael (ten minsten soo genoemd,
 Na dat de ware was den vreemdinck toegedoemt,
 Om 't eygenwilligh recht te bet den loop te vryen,
 En winst te doen met staets en Konincks krameryen)
 Gantsch Londen op de been den Borger in 't geweer,
 De gilde Broers in prael de straten op en neer,
 Het slot in vyer en vlam gebræckt uyt kopre monden;
 Den Hoogen Raet in 't root, te volgen 't hooft van
 Londen.

Vry hof aen deur en dis, daer met een droncken hooft
 Elck Engelsman sijn trouw ten tweedemaal verlooft.
 En drinckt op Karel, trots het puyck van al de gasten,
 Om welcken Karel hy wel eer in 't Harnas pasten.
 Dit zing een beter toon, en voegher 't eynde by
 Sijn treurmael, over beyd' en Hendrick, en Mary
 Gestort door een geweld in 't Vorstlyck bloedt geva-
 ren,

Om 't lijf te decken met een korst van bloet en blaren.
 En sing wat rouw bevong het hart van Henriett,
 Als door misluchte konst den konstnaer stond verset;
 Wat leet u ziel besloegh, ô Karel! boven allen,
 Als gy van al u hoop de helst in 't stof saegt vallen.
 Wat rouw klacht u ontviel als ghy, ô smart!
 ô kruys!

Korts saegt een vol en nu een half verstorven huys.
 Maer, om een proef te doen van uytgelesen toonen,
 Kroon hy u kroonrijck Hooft in een met al sijn Kroo-
 nen.

Na dat hy heeft de trouw in 't hoogste top geset,
 En Forck, te wil, geleyt sijn bruyt te bruylofts bet.

Dus meng' hy bly en droef, na konst vereysch, te samen,
 Spel' wond're spellingen uyt voorgestelde namen.

Maer ga het straf tonneel van Charing kruys voor by,
 Rep van geen Moorders, om geen moort te doen als sy,
 In schijn van deugt, om klanck voor beter stof te spa-
 ren,

Met Amstels hoofd Poët eens over Zee te varen;
 Daer uyt te dond'ren met een ongemeene kracht,
 Het werck dat van u hand, en staet, en kerk verwacht;

U Y T.